

II
1922

જૈન સુબોધ મ

દાન, દયા, શિયળ, ભક્તિ, વિગેરે
ભરપુર કામલતા અને કન્યાવિકા

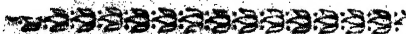
અપારી પ્રસિદ્ધ કર
શ્રીભોવનદાસ ડુંગનાથદ
આકાશકેનક કુવાની પોળ-૨

આવૃત્તિ ૨ છ. પ્રત
સંવત ૧૯૭૪.

કિમ્મત પાંચ આના.

શ્રી “આદર્શ” પ્રિન્ટીંગ
શાહ વાડીલાલ ડાહ્યાલાલ પારિ
પાંચકુવા, નવા દરવાજા-અમદ

૯૮૩૭

पीठ ग्रंथालय

(राष्ट्रिय विभाग)

वर्गक

मुद्राद लेखितमात्र

જૈન સુબોધ મંત્રિમાળા.

દાન, દયા, શિયળ, ભક્તિ, વિગેરે સદ્ગુણો માન વેરાઅથી
ભરપુર કામલતા અને કન્યાવિક્રમનો આમેહુમ ચિતાર.

અર્પણં ભક્તિયુગ્મ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

ત્રીભોવનદાસ રૂગનાથદાસ શાહ.

આકાશેઠના કુનાની પોળ-અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૨ છ.

પ્રત ૧૨૦૦

સંવત ૧૯૭૭.

સને ૧૯૨૧.

કિશોર પાંચ આના.

શ્રી “આદર્શ” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં
શાહ તાડીલાલ દક્ષિણાધ પહિલે છાપ્યું.

પાંચકુવા, નવા દરવાજા-અમદાવાદ.

તિથિ વાંચના અભિલાષી શું વાંચશે !!!

પ્રકરણ સમૂહ. (પચીસ થોકડા)

ગુજરાતી કાવ્યોશર્ત-સંગ્રહ

સૂતના બહુપણા માટે ઉપરના થોકડા દરેક જૈનને અવશ્ય ઉપયોગી અને તેની માગણી વિશેષ હોવાથી ધણુજ સુધારા વધારા સાથે શાસ્ત્રી લીપી પ્રથમ છપાયેલ તેવાજ મોટા ટાઇપમાં પાનારૂપે છપાઇ બહાર પડેલ છે. કિમ્મત બે રૂપૈયા પાંદા પુઠાનાં બે રૂપૈયા ચાર આના પડશે.

જૈન સુમેધ બક્તિમાળા આવૃત્તિ બીજી ધણુજ સુધારા વધારા સાથે ગુજરાતિમાં બહાર પડેલ છે કિમ્મત ૦-૫ ઉપાસક દસા સૂત-ભગવાનની ઉપાસના કરનાર દશ શ્રાવનો અધિકાર મુળ અર્થ ભાવાર્થ સહિત છપાય છે. ઉપરના તેમજ દરેક પુસ્તક નિચેના શીરનામે મળશે.

ત્રીલોવનદાસ રૂગનાથદાસ શાહ—અમદાવાદ.

બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ—અમદાવાદ.

જૈન સ્થાનકવાસી વિદ્યાલય,
સી. પી. ટૅંક રોડ, નં. ૫૩-૫૭, મુંબાઈ.

અર્પણ પત્રિકા.

માનવંતા ડૉક્ટર સાહેબ,

જીવરાજભાઈ ઘેલાભાઈ દોશી.

L. M. & S.

મુ. અમદાવાદ.

આપની સ્વધર્મ પરાયણતા, વિદ્વતા જનસમાજ પ્રત્યે પ્રેમ
ભાવની લાગણી, પ્રભુપર શ્રદ્ધાઃ એવા અનેક કિતમ
ગુણોએ સદાને માટે આપના હૃદયમાં વાસ
કર્યો છે; તેમજ આપની નિર્મળ મનો-
વૃત્તિ ધર્મના કલ્પોત્કારી કામના
હમેશાં સંલગ્ન થએલી છે; વિગેરે
સંતોષકારક રીતિ નીતિથી પ્રીતિ
પામી, આ લઘુ પુસ્તક અમે
અતિ પ્રેમ પૂર્વક આપને
અર્પણ કરી આનંદ
પામીએ છીએ.

લી. આપના શુભેચ્છક.

ત્રીભોવનદાસ જગનાથદાસ શાહ.

બાલાભાઈ જગનનાથ શાહ.

પ્રસ્તાવના.

પ્રિય બંધુઓ ! આપણે આ જૈન ધર્મ મહા પુન્યના ઉદયથી ચામ્યા છીએ; તો તે પામીને વિચાર કરવો કે જન્મ મરણનો ફેરો શાથી મટે ! કેમ મટતો નથી ! આ એક વિચાર કરવા યોગ્ય વાત છે. ! તો તે જાગૃતનું સમાધાન કરવા માટે આ પુસ્તકમાં દાન, દયા, શિયળ વિગેરે સદ્ગુણો જ્ઞાન વૈરાગ્યથી ભરપૂર એી ખુશીથી ગોઠવવામાં આવ્યા છે કે, જેથી આત્મા કર્મ બંધનથી ચોખ્ખો થઇ જેવટ ભવાંતરમાં કર્મ રહિત થઇ મોક્ષ મળીને પામે છે; તે જાગૃતનો આભેડુમ ચિતાર આપવામાં આવ્યો છે; કે જે વાંચવાંથી આનંદની લેહેરીઓ છુટવાની સાથે અપૂર્વ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થશે. વાંચકવર્ગ જેમ જેમ તેમાં પ્રવેશ કરતો જસે, તેમ તેમ તેની વૃત્તો પ્રકુટીત થતી જશે. આખા પુસ્તકનો ખરો મર્મ ધ્યાનપર લેવાથી આત્મા કેમજા અને દયાથી યુક્ત થશે. મટે દરેક જૈન બાઈઓએ જ્ઞાનની વૃદ્ધિ કરવા જૈન ધર્મ સંબંધી પુસ્તકો ગ્રહણ કરી વારંવાર મનન કરવું, કે જેથી સદ્ગોષ્ઠ પ્રાપ્ત થાય. આધુનિક સમયમાં ધણા લોકોને રસીક એવા રાગ આ પુસ્તકમાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે. આ પુસ્તકની ખીજ આજીવી સુચારવામાં દ્રષ્ટી દોષથી જે કાંઈ જુલ યુક રહી ગઇ હોય, તે સુધારી વચવા કૃપાવંત થશે.

પ્રસિદ્ધ કરનાર,

ત્રીભોવનદાસ રૂગનાથદાસ શાહ.

બાલાભાઈ છગનભાઈ શાહ.

જિનેશ્વરાય નમઃ

જૈન સુખોદ ભક્તિમાળા.

પ્રભુ સ્તુતિ.

રાગ-ધનાશ્રી.

વિનતી ધરજો ધ્યાન, જનપતિ વિનતી ધરજો ધ્યાન. ટેક.
ભવસાગરમાં ભુલા ભમીએ, નથી શુદ્ધ કે શાન. જનપતિ
મોહ માયાએ અમપર કીધું, દુઃખકર છેક દબાણ. જનપતિ
હાય હજારો કીધાં કુકર્મો, તેથી હાલ હેરાન. જનપતિ
શાંતપણે નથી કીધું કદાપી, ભક્તિ રસનું પાન. જનપતિ
કર ગૃહો હવે કૃપા કરીને, ભક્ત વતસલ ભગવાન. જનપતિ

સભા સમસ્તને જ્ઞાન અભ્યાસની મુચના વિષે.

રાગ કલ્યાણ.

સભાસદો ભણી અર્જ મેં થુણી, લેજો ચિત્તમાં ગણીને
ભેદ આ મુણી.
દિનદિન પરતેં જ્ઞાન ઉચરતેં, ધરતે ધીરજ ધ્યાન;

સદા ઉલાસી જ્ઞાન અભ્યાસી, થાસી વધતે વાંન. સભા. ૧
 મનમાં હરખી સગવડ સરખી, નિરખી પરખી તાસ;
 જ્ઞાન દાન ઉત્તેજન આપી, લેજે સહુ સાખાસ. સભા. ૨
 ધન ધન શુભ દિન આજ સજજન નો, ધર્મ જ્ઞાન પહીચાણ;
 નિજ મન સખ જન સાન સમજ કરે, ધરો વચન થઈ જાણું. ૩
 નિત નિત આવો છન ગુણ ગાઓ, ચાહો જે સુખ ચાહેન;
 વિકટ જાળ જંજાળ જગતની, જાણોને સખ ફેન. સભા. ૪
 સદ્ગુણ વધવા જ્ઞાન પંસરવા, ઊમેદચંદ્ર નિત આસ;
 લેજે લેજે દેજે દેજે, જ્ઞાન દાન ઉદ્ધાસ. સભા. ૫

જૈનશાળા-વિષે.

ભુજંગી છંદ.

મુણો જૈન બંધુ કહું શીખ સારી,
 અરે અર્જ આ ઊરમાં દ્યો ઉતારી;
 સદા સ્વર્ગનાં મુખનાં ખીજ વાવો,
 પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો. ૧
 અરો તત્વ મુજ્જાન વિના ન જાણે,
 શુભાશુભ કૃત્યો કહો કેમ માને;
 તમે જન્મ એણે અરે શું ગુમાવો,
 પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો. ૨
 બધા બાળકોને બહુ બુદ્ધિ થાવા,

તથા તેહને ધર્મ શ્રદ્ધા કરાવા;	
સહુ સાહુકારો લણ્યા ને લણ્યાવો,	
પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો.	૩
મળ્યો પુન્ય યોગે મનુ જન્મ ભારી,	
કહો કેમ તેની કરો છો ખુવારી;	
વિચારી નરો બહેમમાં ના તણાઓ,	
પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો,	૪
અરે આપણી સ્થિતિ પૂર્વે હતી જે,	
અરે આજ એમાંની લેશે નથી તે;	
લણી જ્ઞાન ને હકુ જુઠો સમાવો,	
પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો.	૫
થઈ જે સ્થળે છે જહાં જૈનશાળા,	
જુઓ ત્યાં તણા બાળકો જ્ઞાનવાળા;	
તથાપી તમે કેમ ચિત્તે ન લાવો,	
પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો.	૬
શ્રીમંતો વિનંતિ સુણી ચિત્ત ધારો,	
તમે દીર્ઘ દષ્ટિથી ઊંચાં ઉતારો;	
સ્વધર્મી જનો ને સુધારો સુધારો,	
પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો.	૭
બહુ લાલકારી અરે વાત આ છે,	
કર્મથી પુરા પુન્યનો થોડ થાશે;	
અરે દ્રવ્યવાળા લહો શુભ દહાવો,	
પુરા પ્રેમથી જૈનશાળા કરાવો.	૮

આત્મ સ્તવન.

— — — — —

મુણે દીલ્લી તખ્ત ધરનાર-એ-રાહ-તાલ-લાવણી.

જે જે આરે જગતના ખ્યાલ, મુરખ શું તું મોહી રહ્યોરે;	મુરખ૦
ધારી પ્યારી પણ તારી નથી નાર.	મુરખ૦
ખંધુ બેન પીતા પરિવાર.	મુરખ૦
સહુ સ્વાર્થીઓ સંસાર.	મુરખ૦
માફ માફ કરે છે તું ગમાર.	મુરખ૦
તેનાં તાફ નથી તલભાર,	મુરખ૦
મળ્યો મનુષ્ય જન્મ મુશ્કેલ.	મુરખ૦
કેમ ખોવે છે ખેલીને ખાલી ખેલ,	મુરખ૦
છળ કપટ પ્રપંચ પડ્યા મેલ,	મુરખ૦
ફંદી ફીતુરી તજ દે સહુ ફેલ,	મુરખ૦
ઠાલી ઠાકરો ખાય છે સઠ ઠેઠ,	મુરખ૦
તોય વાહાલી લાગે ખેલ ને વેઠ,	મુરખ૦
મુંઠ મુકી દે મમત્વ માથાકુટ,	મુરખ૦
વિકાળ કાળ જાળમાંથી છુટ,	મુરખ૦
એક જૈન ધર્મ જગ સાર,	મુરખ૦
સેવ ઝવેર પામીશ લવપાર,	મુરખ૦

— — — — —

શ્રી રૂપભદ્રેવ સ્વામિનું સ્તવન.

માતા માફદેવીના નંદ, દેખી ત્હારી સુરતી મ્હાફં ચીત
લોભાણુંજ;

મ્હાફં દીલ લોભાણુંજ, દેખી ત્હારી સુરતી મ્હાફં મન
લોભાણુંજ—એ ટેક.

કરુણા સાગર કરુણા નાગર, કાયા કંચનવાન;
ધોરી લંછન પાણિલે કાંઈ, ધનુષ્ય પાંચસે માન માતા. ૧

ત્રીગટે બેસી ધર્મ કહંતા, સુષ્ણે પરબદા બાર,
બેજન ગામની વાણી મીઠી વરસંતી જલધાર. માતા. ૨

ઉવંશી રૂડી અપસરા ને, રામાછે, મન રંજ;
પાયે નેપુર રણુજણે, કાંઈ કરતી નાટારંભ. માતા. ૩

તુંહી પ્રજ્ઞા, તુંહી વિદ્યાતા, તું જગ તારણુહાર;
તુજ સરીખો નહી દેવ જગતમાં, અઠવડીયા આધાર. માતા. ૪

તુંહી બાતા તુંહી ત્રાતા, તુંહી જગતનો દેવ;
સુરનર કીન્નર વાસુદેવા, કરતા તુજ પદ સેવ. માતા. ૫

સંધ ચતુર્વિંધ તીરથ કેરો, રાબા રૂપભ ળણુંદ;
કીર્તિ કરે માણેકસુનિ તાહરી, ટાળો ભવના ફંદ માતા. ૬

કોશ્યા અને સ્થુલીભદ્રનો સંવાદ.

(રાગ—ભેખરે ઉતારો રાગ બરથળી.)

કોશ્યા-વેશ જોઈ સ્વામી આપનો, લાગી તનઠામાં લાલ્યજી,
અણધાર્યું સ્વામિ આ શું કર્યું, લાજે સુંકર કાયજી;
કોણ ધુતારે તમને જોળવ્યા. ૧

આવી ખબર હોત તો, જાવા દેત નહીં નાથજી;
છેતરી છેહ લીધો મને, પણ નહીં છોડું સાથજી. કોણ. ૨
સ્થુલીભદ્ર-બોધ સુણી સુગુરતણો, લીધો સંજમ ભારજી,
માતપીતા પરિવાર. સહુ, જુઠો આજ પપાજી;
નથી ધુતારે મને જોળવ્યો. ૩

એવું જાણી કોશ્યા સુંકરી, ધર્યો સાધુનો વેશજી;
આવ્યો ગુરૂની આજ્ઞા લઈ, દેવા તુને ઉપદેશજી. નથી. ૪
કોશ્યા-કાલ સવારે ભેગા રહી, લીધા સુખ અપારજી,
તે મને બોધ દેવા આવીયા, જોગ ધરી આ વારજી;
જોગ સ્વામી અહિં નહીં રહે. ૫

કપટ કરી મને છોડવા, આવ્યા તમે નિરધારજી;
પણ છોડું નહીં કહી નાથજી, નથી નારી ગમારજી. જોગ. ૬
સ્થુલીભદ્ર-છોડ્યા માત પિતા વળી, છોડ્યો સહુ પરિવારજી,
રીદ્ધિ સીદ્ધિ મેં તજી લીધી, માની સધળું અસારજી;
છેટી રહી કરે વાત તું. ૭

જોગ ધયો અમે સાધુનો, છોડ્યો સધળા નો પ્યારજી;
 માત સમાન ગણું તને, સત્ય કહું નીરધારજી.છેટી. ૮
 કોશ્યા-ખાર વર્ષની પ્રીતડી, પળમાં તુટી ન જાયજી;
 પસ્તાવો પાછળથી થયે; કહું લાગીને પાયજી.જોગ. ૯
 નારી ચરિત્ર જોઈ નાથજી, તુરત છોડ્યો જોગજી;
 માટે ચેતો પ્રથમ તુમે, પછી હસશે સહુ લોકજી. જો.૧૦
 સ્થુક્તીભદ્ર-ચાળા જોઈ તારા સુંદરી, ડગું નહીં લગારજી;
 કામશત્રુ મેં કળ્પ કયો, જાણી પાપ અપારજી. છેટી.૧૧
 છેટી રહી ગમે તે કરે, મારા માટે ઉપાયજી;
 પણ તારા સામું જોઈ નહિં, શાને કરે હાયહાયજી.છેટી.૧૨
 કોશ્યા-માછી પકડે છે જળમાં, જળમાંથી જેમ મીનજી;
 તેમ મારા નેત્રના બાણથી, કરીશ તમને આધીનજી.જો.૧૩
 ઢાંગ કરવા તજી દઈ, પ્રીતે ગ્રહો મુજ હાથજી;
 કાળજી કપાય છે માહરે, વચનો સૂણીને નાથજી. જોગ.૧૪
 સ્થુક્તીભદ્ર-ખાર વરસ તુજ આગળે, રહ્યો તુજ આવાસજી;
 વિધવિધ સુખ મેં લોગવ્યા, કીધા લોગ વિલાસજી.
 આશા તજીદે હવે માહરી. ૧૫
 ત્યારે હતો અજ્ઞાન હું, હતો કામનો અંધજી;
 પણ હવે તેરસ મેં તજ્યો, સુણી શાસ્ત્ર સખંધજી. આશા.૧૬
 કોશ્યા-જ્ઞાની મુનિ ને ઋષિઓ, મોટા વિદ્વાન ભૂપજી,
 તે પણ દાસ બની ગયા; જોઈ નારીનું રૂપજી.જોગ. ૧૭

સાધુપણું સ્વામિ નહિં રહે, મિથ્યા વદુ નહિં લેશલ.

દેખી નાટારંભ માહરો, તજશે સાધુનો વેસલ. જોગ. ૧૮

સ્થુલીભદ્ર-વિધ વિધ ભૂષણો ધારીને, સળ રૂડા શણુભારલ;

બ્રાણ કાઢી નાંખે તાહરો, કુઠી મુઠી આ ઠારલ. આશા. ૧૯

તોપણ સામું જોઈ નહી, માણું વિષ સમાનલ;

સર્થ ઉગે પશ્ચિમ કઢી, તોપણ છોડું ન માંનલ. આશા. ૨૦

કૌશ્યા-લિન્નલિન્ન નાટક મેં કર્યા, સ્વામિ આપની પાશલ;

તોપણ સામું જોઈ તમે, પુરી નહી મન આશલ,

હાથ ઘડો હવે માહરો.

૨૧

હસ્ત જોડી હવે વિનહું, ખ્યારા બ્રાણુ ભવનલ,

ભાર વરસની ખીતડી, યાદ કરો તમે મનલ. હાથ. ૨૨

સ્થુલીભદ્ર-ચેત ચેત કૌશ્યા સુંઠરી, શું કહું વારંવારલ,

આ સંસાર અસાર છે, નથી સાર લગારલ;

સાર્થક કરો હવે દેહનું.

૨૩

જન્મ ધરી સ સારમાં, નહી ઓળખ્યો ધર્મલ,

વિધ વિધ વૈભવ ભોગવ્યા, કીધાં ઘણાં કુ કર્મલ. સાર્થક. ૨૪

તે સહુ ભોગવવું પડે, મુઆ પછી તમામલ;

અધર્મિ પ્રાણીને મળે નહિં, શરણું કોઈ ઠામલ. સા. ૨૫

સિંધુ રૂપી સંસારમાં, માનવ મીન રૂપ ધારલ;

જંભળ જાણરૂપી ડગડમે, કાળરૂપી મચ્છીભારલ. સા. ૨૬

કોશ્યા-વિષય રસ વહાલો ગણી, કીધા લોગ વિલાસલ,
 ધર્મનાં કાર્ય કર્યા નહિ, રાખી લોગની આશલ;
 ઉદાર કરો મુની માણસે, ૨૭

મત ચુકવવા આપનું, કીધાં નાચ ને ગાનલ;
 છેડ કરી મુની આપની, બની છેક અજ્ઞાનલ. ઉ. ૨૮
 બાર વરસ મુખ લોગચું, ખરચ્યા ખુબ દીનારલ,
 તોએ હું તૃપ્ત થઈ નહિ, ધિક મુજ ધિકકારલ. ઉ. ૨૯
 શ્રેય કરો મુનિવર માહરૂં, બતાવી શુભ જ્ઞાનલ,
 ધન્ય ધન્ય છે આપને, દીસો મેરૂં સમાનલ; ઉ. ૩૦

સ્થુલીભદ્ર-છોડી મોહ સંસારનો, ધારો શીલમત સારલ,
 તો મુખશાન્તિ સદા મળે, પામો ભગ્નલ પારલ. સા. ૩૧

કોશ્યા-ધન્ય મુનિવર આપને, ધન્ય સકલાળ તાતલ,
 ધન્ય સંભુતિ વિજયમુનિ, ધન્ય લાછલદે માતલ;
 મુક્ત કરી મોહભળથી. ૩૨

સ્થુલીભદ્ર-અજ્ઞા દીઓ હવે મુજને, બહુ મુજશરૂ પાસલ,
 ચોમાસું પુરૂં થયા પછી, સાધુ છંડે અવાસલ;
 રૂડી રીતે શીલમત પાળજો. ૩૩

કોશ્યા-દર્શન અપમે મુજને, કરવા અમૃત પાનલ,
 સુર ઇંદુ કહે સ્થુલીભદ્રલ, થયા સિંહ સમાનલ;
 ધન્ય છે મુનિવર આપને. ૩૪

શ્રી મંદિરજીનને સંદેશો.

(રાગ ઓધવજી સંદેશો કહેજે શામને.)

પંથીડા સંદેશો કે'જે ભારા નાથને,
 વર્ધમાન જે ચોવીશમા જીનરાયજે;
 રાજ ઇહાંથી સાત ઉંચા તમે જઈ રહ્યા,
 ધ્યાતાં નરના બેઠાં હૃદય મોઝારજે. પંથીડા. ૧

જે દીનથી પ્રભુ આપ ઇહાંથી સીધાવ્યા,
 તે દીનથી પ્રભુ જ્ઞાન ખબનો લુટાયજે;
 આપે જે નર રક્ષા કાર કર્યા હતા,
 તે તો સર્વે આપ કેડે સિધાય જો. પંથીડા. ૩

આપે જે પ્રભુ ધર્મવૃક્ષ રોપ્યો હતો,
 તે તો ખડો ખડ કરી વેચાયજે;
 દીગંબર ચેતાંગર આદિ અનેકજે,
 નિજનિજ મતીએ ગચ્છાગચ્છ ઠરાયજે. પંથીડા. ૩

કેવળ મન પ્રજવ દો નાશી ગયાં,
 લઘુ જ્ઞાતા તસ ઉહીનાણુ પણ બાયજે;
 આંચો અજ્ઞાન અધારાને સાથે લઈ,
 પ્રસર્યો ભરતના ચારે ખુણા માંયજે. પંથીડા. ૪

એ તો પંથ છતાંએ તુમ ન થયો,
 તેણે કચ્છમાં એક અવધી પંથ જગાયજે;

કહે જનકાસ મુંઝાયો પંથ દેખી ઘણા,
કેમ કરી પહોંચ્યુ આપ કને શું કહેવાયજો. પંથીડા. ૫

જીવને ઉપદેશ

(રાગ-અરે શું માનવનો અભિમાન.)

અરે જીવ જીવનરતું ધર ધ્યાન, તડાકે તરી જશે રે,
ખરેખર માફ કે'વું માન, ફડાકે ફરી જશે રે;
ફડાકે ફરી જશે રે, તડાકે તરી જશે રે. અરે જીવ. ૧
અસાર આ સંસાર માંહી, કંઈ સાચારે નથી,
લાલચમાં લપટાઇ મુરખ તું શું-રે મળી;
સમજી જા સેતાન. અરે જીવ. ૨

માતા પિતાને બંધવા, સ્વાસ્થ્ય સુધીના માનવા,
પ્રેમદા પ્રિતમ ને પ્યારીના, પણ એજ ખેલ પ્રમાણવા;
જ્યાં સુધી તુજમાં જીવ છે, ત્યાં સુધી તારા જાણવા,
મૂઆ પછી મસાણુ લણી, એ લાગે તુને તાંણવા અરે જીવ. ૩

શ્રી મહાવીર સ્વામિનું સ્તવન.

(રાગ કાનુડો શું જણે મારી પ્રીત.)

જરી સામું જુઓ શ્રી મહાવીર,
હો ત્રીસલાના જાયા; જરી.

નરક ગતિનું દુઃખ નાથ નિવારો, (૨)

જમડા ત્યાં તાણે ચીરે ચીર;

ચીરે ચરચર રરર રરર.

જરી. ૧

પશુ પંખીનો ભવ અમને ન આપો, (૨)

પાપીડા મારે છે તાણી તીર;

તાણી તરરર રરર રરર.

જરી. ૨

જખડુ જોખમ કદે આર જોદ્ધાઓ, (૨)

કાપો કુકરમી કચીર;

કાપો કચરચર રરર રરર.

જરી. ૩

પ્રબળ અનળ ભવ માંહિ બળુ છું પ્રભુ, (૨)

ઉચડું સું અરણ્ય-અધીર;

અરણ્ય અચરચર રરર રરર.

જરી. ૪

કેવળ પામી સ્વામી અંતર-જામી પ્રભુ; (૨)

વસીઆ છો સીદ્ધ શીશને શીર;

વસીઆ અચરચર રરર રરર.

જરી. ૫

માહાવીર મંડળ શિવ સુવ કેશવને (૨)

આપ હયાના છાંટો નીર;

છાંટો છરચર રરર રરર.

જરી. ૬

શ્રી ઉપદેશી સંજ્ઞાય.

(રાગ-મારા હૈયા કેરા હાર, નજર ક્યાં આવશેતરે.)

સમજાવું છું સમજ સખા તું સાનમારે,

મીઝજ તું મેલીદે મનનો, ઘડી ભડંસો નથી તુજ તનનો,
 મરડામાં તું મુંઢ પણાથી માનમાંરે. સમજાવું. ૧
 અસંખ્ય જન્મ ધર્મા ધરણીના, લીલ ફૂલ પાંચે વરણીના;
 દુરીત દ્રષ્ટી આબ્યો નહિં, અવસાનમાં રે. સમજાવું. ૨
 ઘણાં વરસ ધન રસમાં ગાળ્યા, પાંચક બની બહુ પ્રાણ પ્રજાળ્યા;
 તરફડીયો તું તીમીરપણા ના તાનમાંરે. સમજાવું. ૩
 જગત પ્રાણનો જન્મ ધરીને, સમય ગુમાવ્યો ફરીફરીને;
 વાત બધી તું ધરી રાખજે ધ્યાનમાં રે. સમજાવું. ૪
 ત્યાં ક્યાં માન હતું જરી ત્હાડે, લીલ હતું જ્યારે દુખીયાડે.
 ભૂલી ગયો તું વખત બધો ખેલાનમાંરે. સમજાવું. ૫
 મળ્યો જન્મ આ મહા સંકટથી, વિચાર કર બહાલા તુજ ઘટથી;
 અથડામાં તું અંધ બની અજ્ઞાનમાંરે. સમજાવું. ૬
 સંત તણે સેવક સંભળાવે, ભવીક ભવને ભરપુર ભાવે;
 ગયો વખત નહિં આવે, કહું છું કાનમાંરે. સમજાવું. ૭

શ્રી મહાવીર સ્વામિનું સ્તવન,

(રાગ ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રાણરે.)
 જરી સામું જીઓને માહાવીર રે,
 ચાર ચોરે લુટારાઓ લુટી જશે,
 વૈરી કેડે થશે ધર્મધીર રે. જરી. ૧

સાખી-મોહ જગત જંગલ વિષે, વીરચે માયા બળ;
 સપડાવી જગજીવને, ઠાર કરે તત્કાળ,
 અમ સરખા પતીતો ની બહારે તમે,
 જગનાથ કૃપાળુ ના ચરણે અમે, નામુ શીર રે. જરી. ૨

સાખી-અરજુન માળી ઉધર્યો, તાર્યો મેઘકુમાર;
 તારી ચંદન બાળીકા, એ તારો ઉપકાર,
 ભવસિંધુ તારોને ત્રાતા તમે,
 વીરમંડળ સાકળચંદ નમે, તારો તીર રે. જરી. ૩

કન્યાવક્રયનો કેરદર્શક સંવાદ.

તેમાં મહાજન તરફથી અપાતા ઉત્તેજનનો
 આબેહૂબ ચિતાર.

પાત્રો—(અ) લોલીપુર નગરના મહાજનના શેઠા.

૧. મફતચંદ. ૨. નવરાલાલ. ૩. અમથાલાલ.

(વ) ૧. ચીમનલાલ—ગુજરાતથી વરવા આવેલા
 ઘરડા વરનો મુનીમ.

૨. કેશવલાલ-લોલીપુરના મહાજનનો નોકર.

મંગળાચરણ.

સર્વ પાત્રો—(ગાકળીઉં નાનું ગામડીઉં—એ રાગ.)

પડી ચરણે પ્રભુ શરણે રહી કરે એક અરદાસ (૨) ટેક.

મેવા મીઠાઈ, માગું ન કાંઈ; (૨)

પ્રભુ માગું પાર ઉતારો, અવર હિતનો આ પ્રયાસ. પડી. ૧

લોભ લૂટારો, અન્ય હજારો; (૨)

જોઈ ચારે તિરથ લૂંટી જતા તનમાં છુટે ત્રાસ. પડી. ૨

જ્યાં સુધી માંડે, તન આ રે'નાંડે; (૨)

આ અવનિ ઉપર સૌની કરે સેવા એજ આશ. પડી. ૩

કુમતિ સુધારો, સુમતિ વધારો, (૨)

જગ વલ્લભ ! વંદન કરીએ વીર ત્હારા અમે દાસ. પડી. ૪

(સ્થળ—રસ્તો—નવરાલાલ શેઠની દુકાન પાસે.)

નવરાલાલ—(નવરાલાલ શેઠ તેમની દુકાનના પા-
ટીઆ નજીક ઉભા છે, તેવામાં રસ્તા ઉપર મફતચંદ શે-
ઠને ફેસનો ઠાઠમાઠ મારી સપાટાખંધ ચાલ્યા જતા જોઈને)
કેમ, મફતચંદ શેઠ ! જો મફતચંદ શેઠ ! આવો, આવો !
આમ ઉતાવળા ઉતાવળા શીદ (ક્યાં) જાઓ છો ?

મફતચંદ—(જરા થોભીને, નવરાલાલ પાસે આ-
વીને)—ઓહોહો ! નવરાલાલ શેઠ, માફ કરજો હો ! માંડે
ધ્યાન નહોતું, એટલે આપને મળ્યા વગર ચાલ્યો જતો

હતો; મેં એમ ધાર્યું કે તમે દુકાને નહીં હો, અને મહાજન લેગું થાય છે, ત્યાં ગયા હશે !

નવરાલાલ—હા, શેઠ સાહેબ, હું દુકાન ખંધ કરીને જવાની તૈયારીમાંજ હતો, પણ ત્યાં આપને જોયા, એટલે આપણે બંને સાથે જઈએ તો ઠીક, એમ ધારી તમારી વાટ જોઈને ઉભો હતો; ઠીક, પણ મહાજન શા માટે લેગું થાય છે, અને કોણ લેગું કરે છે, તે તમે જાણો છો ?

મફતચંદ—મને પૂરેપૂરી કાંઈ ખબર નથી, તમે વાત કરો તો ખબર પડે.

નવરાલાલ—તમને કાંઈ ખબર નથી, ત્યારે શું જોઈને એટલી બધી ઉતાવળથી દોડ્યા જતા હતા ? જે કામ માટે જવું હોય, તેનો કાંઈક અગાઉથી વિચાર બાંધીનેજ જવું જોઈએ, તે વગર ત્યાં જઈને શું હજમત કરાવવી ?

મફતચંદ—મારા મનમાં એમ કે, ત્યાં જઈને કોઈને પૂછી લઈશ, પણ હવે તમારો ભેટો થયો, તો સવિસ્તર હકીકત મને મહેરબાની કરીને જણાવો.

નવરાલાલ—સાંભળો; આપણા આ લોહીપુર નગરમાં આજરોજ પ્રભાતના પહોરમાં લપોહહાસશેઠ પોતાની ૧૦ વરસની ઉમરની દીકરીનું, ગુજરાતમાંથી વરવા આવેલા ૮૦ એંશી વરસના ઘરઠા વરની સાથે વેવીશાળ કર્યું; વર,

કન્યાની ઉમરમાં ઝાઝો ફેર નથી; ૧૦x૮=૮૦ (દાચ
ઝઠીએ ઝેંશી); કન્યાથી વરની ઉગર ફક્ત આઠગણી છે.
અરેરે ! શેઠ સાહેબ, વધારે કહેતાં મારી છાત્ર ઉપડતી
નથી; આ વાતની અમથાલાલ સેઠ, જે આપણી નાતના
આગેવાન છે, તેમને ખબર પડતાં, તેમણે યોગ્ય પગલાં
ભરવા માટે, મહાજન ને ભેગું કરવાની હીલચાલ કરી છે.

(છોડી બામનકી-એ રાગ.)

કેમ વાત કડું (૨)-કાયા કંપે મારી શું ઉચડું ? (૨) ટેક
દશ વરસની દીકરી તે, ડાસાને દઈ દીધી;
લપોડ શેઠે લહેર માણવા, મહોર હબારો દીધી. કેમ. ૧.
નફેતચાંદ--અરે ! અજબ આ ગજબ થયો શું,

જુએ ન કાજ અકાજ;

નાત પહાર નકટાને મૂકે, ત્યારે વળશે લાજ. કેમ. ૨
વરોલાલ--કેમ. ૨....

પૃથ્વી ઉપર પાપ વધ્યું છે, બિંચ કરે નીચ કામ;
હયા ઉઠી ગઈ દિલથી, રાખ્યું માત્ર જૈતનું નામ. કેમ. ૩

*

*

*

*

(એવામાં મહાજનનો નોકર કેશવલાલ, શેઠીઆઓ ને
બોલાવવા આવે છે.)

કેશવલાલ--(ઘિડતો આવીને, મોટેથી ઉતાવળો ઉતાવ-
ળો) અરે ! મહારા મહેશ્વરના, હવે તો પધારો ! સર્વ શેઠી-

આઓ તમારી રાહ જોઈને બેસી રહ્યા છે; માટે જલદી પધારો !

મહેતબાંદ—અમે આંહી નવરા નથી બેઠા કે, તારો અમથાલાલ શેઠ જ્યારે કહે ત્યારે અમારે હાજર થવું જ જોઈએ; જા, બીજાને હજી લેગા કર ત્યાં અમે આવી પહોંચશું.

કેશવલાલ—શેઠજી ! હવે કોઈ આવવું બાકી નથી ! આપ બંને ગૃહસ્થો પધારો એટલે મહાજન સભાનું કામ હાથમાં લે.

નવરાલાલ—ઠીક જા ! આવીએ છીએ ! કાંઈક કામમાં હોઈએ તો વચ્ચે ન બોલવું જોઈએ, એટલું સમજો છો કે નહિ !

કેશવલાલ—શેઠ સાહેબ ! માફ કરો. મારી ભૂલ થઈ. (નમીને બચ છે; સ્વગત) આ શેઠીઆ અત્યાર સુધી આવતા નથી, ને ઉભા ઉભા વાત કરે છે, એટલે નક્કી કાંઈક બહુવા જેવું હશે. વાણીઆ કાંઈક લાભે લેશે ખુવાર થતા હશે ! માટે એક બાજુ સંતાઈને શુપ શુપ સંભળું.

*

*

*

*

(એટલામાં ઘરડા ગુજરાતી વસ્ત્રો મુનીમ 'ચીમનલાલ' ગુજરાતી ફેસમાં ઠઠમાઠ મારી હાથમાં

હબર હબર રૂપીઆની બે કોથળીઓ તથા ૧૦૦૦ રૂપીઆની એક નોટ ખીસામાં રાખીને આવે છે.)

ચીમનલાલ—(પ્રણામ કરીને શેઠીઆઓને) મહેરબાન, શેઠ સાહેબ !

મફતચંદ—ભાઈશ્રી; તમારે કયાં રહેવું? અને તમારું નામ શું? તમે અહીંના રહેવાશી જણાતા નથી; આ કોથળીઓ અહીં શા સારૂ લાવ્યા છે ?

ચીમનલાલ—શેઠજી ! મારું નામ ચીમનલાલ છે; અમે ગુજરાત દેશના રહેવાશી છીએ; આ લોભીપુર ગામમાં ગુજરાતના વર, કન્યાની શોધ માટે આવ્યા છે, તેમનો હું મુનીમ છું; અને તે મારા શેઠના હુકમથી હું આપની પાસે અરજ કરવા આવ્યો છું.

નવરાલાલ—ચીમનભાઈ ! તમારે જે કાંઈ અરજ કરવી હોય તે તુરત જ કરી દ્યો; કેમકે અમારે પાછું મહાજનની મીટીંગમાં જવું છે. માટે જલદી બોલો.

ચીમનલાલ—બહુ સારું શેઠ સાહેબ; ત્યારે કૃપા કરી ધ્યાન દઈને સાંભળો:—

રાગ—ધનામી.

લાવ્યો સંદેશો સાર, મહાજન મારા, લાવ્યો. (૨) ટેક.

શેઠ મારા છે, ગુજરાતવાસી (૨); ધન તણા નહીં પાર. મહા. ૧ પુત્રી ઘણી જેને, પુત્ર ન એકે (૨); પરણ્યા છે નારી બાર.મહા.૨

કન્યા કુંવારી, ગોતીને વરવા (૨); આબ્યા આ ગામ મોઝાર.મહા.૩
 માંડ કરી મળી, કન્યા અમોને (૨) કરશે હવે ન ખુવાર. મહા.૪
 શેઠ તમે છો, મુખી મહાજનના (૨); કરો અમારી વાર. મહા. ૫
 રૂપીઆ હજારની, થેલી લીઓ આ (૨) શેઠે કહ્યા છે જુહાર.મહા.૬
 કામ અમારું, કરી દીઓ તો (૨); હજી અપાવું હજાર.મહા.૭

*

*

*

*

(ઉપરના ગાયનમાં છટ્ટી ઠડીમાં,—“ થેલી લીઓ
 આ ”—એ શબ્દો બોલતી વખતે ચીમનલાલ, બંને શેઠને
 અકેદી થેલી આપે છે, શેઠીઆઓ નીચું જોઈ ગુપચુપ-તેને
 સ્વીકાર કરે છે.)

નવરાલાલ—કેમ, મફતચંદ શેઠ, તમારો શું
 વિચાર થાય છે ? આ બાપડા ગુજરાતી બહુ દુઃખીઆ
 છે, હા ! લાખો રૂપીઆ ખુવાર કર્યા હશે, તોપણ શેઠને
 એકે દીકરો થતો નથી; આપણા ગામમાંથી એમને ઘણી
 મહેનતે કન્યા મળી તેમાં જો આપણે વિદ્ય નાંખીશું, તો
 તેમને “ પડયા ઉપર પાટું ” માર્યા જેવું થશે; હવે
 જેમ તમારો મત થતો હોય એમ કરીએ.

મફતચંદ—નવરાલાલ ભાઈ; મને પણ એ ગુજરાતી
 એસાની બહુ હયા આવે છે. એમને પજવવામાં આપણને
 કાંઈ નફો નથી. એક તો આપણે કન્યાવિક્રય થતો અટ-
 કાવી કન્યાનું હિત કરવા જઈએ, આપણે ધંધો પાણી

સુકી રાત દિવસ ખુવાર થઈએ, એટલું જ નહિ પણ ઉલટો કન્યાનો ખાપ લપોઠદાસ શેઠ આપણી ઉપર કોષે ભરાઈ, દુશ્મનાઈ રાખે. એવી ખુવારીમાં આપણે નાહક, - વિના સ્વાર્થે શા માટે ઉતરવું જોઈએ ?

નવરાલાલ—વળી જો કન્યાના કર્મમાં સાફ હશે તો એની મેળે સાફ થશે. કર્મના કાયદા આગળ કોઈનો ઉપાય નથી; ગુજરાતી એસાના ઘરમાં પૈસો પુષ્કળ છે, એટલે, ખાવા પીવામાં કે ખેરવા ઓઠવા વિગેરે મોજ મજામાં કન્યા કોઈ રીતે દુઃખી થશે નહિ. માટે જેમ થતું હોય તેમ થવા દો, આપણે બિલકુલ વચ્ચે પડવું નહીં. કેમ, ચીમનલાલભાઈ, તમે હવે ખુશી થયા કે નહીં ?

ચીમનલાલ—હા, હા, શેઠ સાહેબો ! આપની અમારા ઉપર કૃપા થઈ એટલે અમારું કામ હવે ચોક્કસ પાર પડશે.

(નક્ટ નિર્લજ નકટા નરસૈયાની—એ રાગ.)

ધન્ય ! ખરેખર દીન દુખો હર નરવર શેઠ તમે છો સુખાણુ(૨)
મફતચંદ—પૈસા લઈ વેચે, પુત્રી પિતા એનો (૨);

આપણને એમાં શું નુકશાન—

ચીમનલાલ—

ધન્ય. ૧.

નવરાલાલ—કન્યાના કર્મમાં, માંડયા જો પશ્ચર, (૨);

ક્યાંથી મળે લાઈ, હીરાની ખાણ—

ચીમનલાલ—ધન્ય-૨. દુર દુર દેશેથી દુઃખીઆ બને
આવ્યા (૨)

નવરાલાલ અને મફતચંદ—(સાથે) કરશું હવે નહીં,
તમને હેરાન—

ચીમનલાલ—

ધન્ય. ૩.

નવરાલાલ ને મફતચંદ (સાથે) વીવા કરે ભલે, રંગ
ઉમંગેથી (૨) વીવામાં વિદ્ધ નાંખે તેનાકાન—

ચીમનલાલ—

ધન્ય. ૪

(આ ગાયનની નીચે લખેલી અમથાલાલ
તથા કેશવલાલની વાતચીત પછી)

મફતચંદ—માઝ્યા વિના, મન માન્યું મળ્યું ધન (૨);

નવરાલાલ—સ્હેજે મળે તે તો દૂધ સમાન—(ચીમન) ધન્ય. ૫

(ઉપરના ગાયનની ચોથી અને પાંચમી
કડીની વચ્ચેની વાતચીત)

અમથાલાલ—(મહાજનની મીટીંગમાં ઘણી વાટ
જોવા છતાં મફતચંદ તથા નવરાલાલ નહિ આવવાથી,
તેમજ તેમને બોલાવવા કેશવલાલને મોકલેલો, તે પછુ પાછો
જવાબ દેવા નહિ આવવાથી, શંકાશીલ થઈને શેડીઆઓ
શું કામમાં રોકાયા છે તેનો તપાસ કરવા આવે છે, ત્યાં
છેટેથી કેશવલાલને જોઈને)—અરે ! કેશવલાલ, તું ત્યારનો
અહીં શું કરે છે, તું જવાબ દેવા પછુ ન આવ્યો ?

કેશવલાલ—(નાક ઉપર આંગળી મૂકીને “ચૂપ થવાની અને ધીમે બોલવાની” નિશાની કરીને) અમથાલાલ શેઠ, તમે સાંભળો તો ખરા, એ બંને શેઠ, અહીં ક્યારના ઉભા છે; ને પેલા ગુજરાતીની સાથે કાંઈક સંતલસ કરે છે, અને તે હું આંહી સંતાઈને ઉભો ઉભો સાંભળું છું, તમે પણ જરાવાર આંહી ઉભા રહીને સાંભળો !

અમથાલાલ—(ઉપરના ગાયનની પાંચમી કડી બોલાય છે તે સાંભળીને) આ તો, કાંઈક નાણાંના બેગ કરતા હોય એમ લાગે છે. રખેને કાંઈ દગો હોય; ચાલ, ત્યાં જઈ યુક્તિથી બધી વાત કઢાવું, ને પોગળ ખુદ્દુ કરું. (શેઠીઆઓ વાતો કરે છે ત્યાં જાય છે. એટલે તેઓ પોતાના હાથમાંની કોથળીઓ સંતાડવા માટે, બંને હાથ પીઠ પાછળ રાખે છે)

નવરાલાલ તથા મફતચંદ—(અમથાલાલને દેખી) પધારો ! પધારો ! અમથાલાલ શેઠ, તમારે બંને આંહી આવવું પડયું ? અમને આવતાં જરા વાર લાગી ગઈ તેને માટે માફી માગીએ છીએ, હો !

અમથાલાલ—એની કાંઈ હરકત નહીં, પણ વાત તો કરો, એવડા બધા કયા મોટા કામમાં રોકાણ છે કે એટલી વાર લાગી ?

નવરાલાલ—આ અમારો ગુજરાતનો આડતીઓ

આવ્યો છે, તેની કડાકટમાં બધા વખત ગયો; એને પાછું
આજની દેનમાં ચાલ્યું જવું છે, એટલે શું કરીએ ?

અમથાલાલ—શેઠજી, આ ગુજરાતી તો પેલા ગુજ-
રાતથી વરવા માટે આવેલા ડોસાનો મુનીમ છે, તેને મેં
એ ડોસાની પાસે જોયો હતો, તેમ છતાં આવી રીતે જીવું
ખેલી શું તમે મને ઠગવા માગો છો ? તમે ગમે તેમ
છુપાવશો, પણ મારા બાણવામાં બધી વાત આવી ગઈ છે.
પાપ કદી છાનું રહેલું સાંભળ્યું છે ?

(રાગ સિંહાનો-કનરો.)

પાપ રહે નહીં, કદીએ છાનું (૨);

વાત તમારી, હું બધી જાણું. ટેક.

ભૂડું કરો શું, રંક કન્યાનું (૨);

જેતા નથી કાંઈ ટાણું કટાણું.

પાપ. ૧

લોલો તમારું, મન લલચાણું (૨);

લાજ તણું શું, લઈને નાણું.

પાપ. ૨

ફૂંપેયાની થેલી, લઈ ક્યાં મેલી (૨);

કહો ! મુજથી નથી કાંઈ અજાણ્યું.

પાપ. ૩

ગામજનો જો, જાણે બધું આ (૨);

સમજે તમારું નાક કપાણું.

પાપ. ૪

મફતચંદ—અમથાલાલ શેઠ ! એવડી બધી બીક
કેને બતાવોછો ? (વાંસેથી હાથ, આગળ લાવીને) આ

રહી રૂપિયાની કોથળી; ધરાર લાંચ લીધી છે, દ્યો જાઓ ! તમારે જ્યાં ફરીયાદ કરવી હોય ત્યાં કરો ! અમારી આબરૂ ભલે જાતી રહે ! જેને લાજ હશે એની જાશે; નાક હશે એનું કપાશે; અમારે નાગાને શું છે ?

અમથાલાલ—હા, ભાઈ, “ નાગાથી પાદશાહ આધા, ” એ કહેવત ખોટી નથી.

નવરાલાલ—મફતચંદ શેઠ, તમે ધીરજ રાખો, અમથાલાલ શેઠની સલાહ વ્યાજબી છે કે વાત ખંડાર પડશે તો નાક કપાશે, ને તેથી આ ગુજરાતીને પણ આપણે મદદ નહીં કરી શકીએ; માટે (હળવેથી ચીમનને) જો ચીમનભાઈ આ અમથાલાલ શેઠને પણ ૧૦૦૦ રૂપિયા ખીજા આપી દો તો તમારું કામ ફતેહમંદ થઈ જાય.

ચીમનલાલ—ભલે, બહુ સારું; અમે નાણાંની ગણતરી કરતા નથી; ફક્ત તમારા જેવા શેઠીઆઓની મહેરબાની હોય તો બસ. (એમ કહી ખીસામાંથી રૂ. ૧૦૦૦ ની નોટ કાઢી અમથાલાલને) દ્યો, અમથાલાલ શેઠ, આ ૧૦૦૦ રૂપિયાની નોટ, મારીવતી તમારાં છોકરાંના હાથમાં દેજો ?

કેશવલાલ—(ચીમનલાલને) શેઠને છોકરાં નથી ને કેને દેશે ?

મફતચંદ—હવે છાનોમાનો ઉભો રહે એક કોરે;

તું અમારી વાતમાં શું બાણે ?

અમથાલાલ—ચીમનલાલભાઈ ! હવે તમારું કામ થઈ ગયું સમજાવે.

કેશવલાલ—(સ્વગત) આહાહા ! પૈસાનો લોભ કેવાં નીચ કામ કરાવે છે ?

લક્ષીત ઇંદ.

અરર, હામ તું, કામ શું કરે, જન ક્યાળમાં, ફરતા ભરે;
મરત કીડી જો, રાખતા ક્યા, મનુષ્ય ઉપરે ફર તે થયા. ૧
વણિક નામ તે, જૂઠું ખોલતા, અરર લોભથી ઓછું તોળતા;
પુરત સાચદી, ખોટી રૂપેએ, ધન મળ્યે સુતા, વૃદ્ધને દીએ. ૨
મિત્ર તુટે ખરે, કોષ જો કરે, વિનય વિણસે, માન જો ધરે;
કપટ ફૂઠથી, મિત્રતા જશે, સરવ લોભથી, નાશ પામશે. ૩
ધન જમાવીને, લોભીઓ મરે, પણ સુપાત્રને, દાન ના કરે;
પૂરણ વેરી છે, લોભ આત્મનો, વશ કરી શકે, ધન્ય તે જનો. ૪

* * * *

અમથાલાલ—કેશવલાલ, અરે, કેશવલાલ ! ક્યાં ગયો.

કેશવલાલ—હ, શેઠ સાહેબ ! શું હુકમ છે ?

અમથાલાલ—તું એકરમ જઈને, મહાજનની મી-
ટીંગમાં જે જે માણસો ભેગાં થયાં હોય તે સર્વને કહી
દે કે, આજે મહાજનના શેઠ, મહત્તચંદલાઈની તળીયત
સારી નથી, એટલે કાંઈ કામ થઈ શકશે નહીં, માટે સૌ

સૌને રસ્તે પડે !

કેશવલાલ—ભલે, બહુ, સારું, શેઠજી ! (નમીને જાય છે.)

મફતચંદ—ઠીક, અમથાલાલ શેઠ, ચાલો આપણે પણ હવે સૌ સૌને સ્થાને જઈએ.

અમથાલાલ—નવરાલાલ—હા, ભલે, જેમ સૌની મરજી ! (એમ કહી સૌ જવા માંડે છે.)

ચીમનલાલ—શેઠ સાહેબો, હું પણ હવે રબા લઉં છું, ને મારાથી કાંઈ ભુલ થઈ હોય તો ક્ષમા માગું છું (એક બીજા હાથ મીલાવીને જાય છે.)

સર્વ પાત્રો:—(તારણ અને અફસોસ !)

(વાલા વેગે આવો રે-એ રાગ,)

કરમની કહાણી રે, શરમ સુકાણી રે;

લોભીને ધિક્કાર હજાર હોજી. (૨)

મહાજન થઈને અધમ કરે અતિ કામ (૨) કરમ૦ ૧.

સાખી:—પિતા પુત્રી વેચતો, માતાને નહીં મહેર;

સગાં સંબંધી સર્વને, થઈ લાડુની દહેર;

મહાજન લાંચ લીએ વળી, લાજે નહીં કરી કેર;

હયા દિલે નહીં આણી રે—

લોભી૦ ૨

સાખી:—વૈદ્ય હીએ જો ઝેર તો, રોગી જન કયાં જાય;

રાય પીડે રૈયત વળી, કોણ કરે ત્યાં ન્યાય;

આગેવાન અધર્મિં તો, શું સુધરે સમુદાય—

સજ્જન વિના ધુળધાણી રે— લોભી૦ ૩

સાખી:—સાન ન શુભ-અશુભની, ધર્મનું નહિ અભિમાન;
નાત બાતના હિતની, વાત ધરે નહિ કાન.

મહાજન નામ ધરાવતા, મુર્ખને વહીવટ જ્ઞાન;

પથ્થર ઉપર પાણી રે.... લોભી૦ ૪

* * * *

(જયજીનેન્દ્રતા નાદ કરી પાત્રો સૌ સૌને રસ્તે બાય છે.)

કન્યા વિક્રયની કહાણી.

(પાટ જીએ છે મીરાં રાંકડી—એ રાગ.)

બહાલા વીર પુત્રો ! કહું વાતડી, કહેતાં મારી હાય ચીરાય
છે છાતડી. (૨) ટેક.

લાડો બનવાનો દાદો, દિલમાં રાખે ધરાદો; (૨)

ભલે કર લીધી હાય લાકડી— કહેતાં ૧

ઠાસો વર દીપે કેવો, વીવા તે વરસી જેવો; (૨)

વાહનવરનું તે જીએ કાંઠડી— કહેતાં ૨

ગાખે બત્રીશી પહેરી, લાડીને લાવ્યો દહેરી; (૨)

સુએ રંગી, મખમલની મોજડી. કહેતાં ૩

- જાણે જે જીવાની આવી, જાણે ન, આવે નહીં લાવી; (૨)
 અઘ્ઘ યઘ અળગી કરી લાકડી- કહેતાં ૪
- ઝડપે ન જ્યાં મુખી કાળે, ચતુર થઈ ચટચટ ચાલે; (૨)
 હું તો પહોળો ને શેરી સાંકડી- કહેતાં ૫
- માખાપમાં પાપ પેહું, હરખે તે જીએ ન હેહું; (૨)
 જીદમી થઈ જોતા નથી જાતડી- કહેતાં ૬
- દીકરી જો આવે ઝાઝી, મકલાતી મનમાં માણ; (૨)
 “જીખ લાંગી પહેં જીજ સાંકળી !” કહેતાં ૭
- કન્યા કરોયાણું થાતી, હવે ન છાની વેચાતી; (૨)
 દેખાડે સૌને માંડી હાટડી ! કહેતાં ૮
- દીકરી તે બકરો પેનું, જોર જરા નહિ જેનું; (૨)
 ઝુર્રી ઝુર્રી કાઢે દિન રાતડી. કહેતાં ૯
- બાર વરસોની બાળા, ઓઢણાં ઓઢે કાળાં ! (૨)
 રીખી રીખીને મારે રાંકડો. કહેતાં ૧૦
- મહાજન શ્રી માફ કરજો, વાત કંઈ કાને ધરજો; (૨)
 ઘરમાં અગ્નિ ઉઘાડે આંખડી ! કહેતાં ૧૧
- અનીતિનું અજ ઉઠરમાં, સુમતિ ન મળે સુ નરમાં; (૨)
 વક્ષીજા જીએ રણવીરની વાટડી. કહેતાં ૧૨

શ્રાવિકાને શિખામણુ.

(આવોને નંદલાલ, રમવા આવોનેરે—એ રાગ.)

શ્રાવિકા ધરીએ જો નામ, કરીએ કામ વિચારી. (૨) ટેક.

સલે જવાય નહીં ધર્મ સ્થાને, કષ્ટ વિના સહેજે ભયો વિમાને;

પરહરો પરની નિન્દાને, ધરની કીર્તિ વધારી. શ્રા૦ ૧

સાસુ, સસરા, સ્વામીની સેવા કરવી, નણ્ણી સાથે સંપીને પ્રીતિ ધરવી;

મીઠી વાણી મુખ ભરવી, પ્રેમે પતિવૃત્ત પાળી. શ્રા૦ ૨

મુંવાળી સાવણીએ ઘર વાળી, બહેલાં ઉઠી રહેલાં પાણીને ગાળી;

સંખારો રાખો સંભાળી, સહેજે તરશે સુનારી. શ્રા૦ ૩

છાંયામાં છાણાંને જતનાથી પોંજો, ધાન્યે ધનેડાં ધરી ધ્યાન જોજો;

વિવેક રાખી વર્તજો, સહેજે તરશે સુનારી. શ્રા૦ ૪

એઠનાં ઠામ ઉઘાઠાં ન રાખો, ઘી તેલમાં તો મરે જીવ લાખો;

આગસ અંગ ન રાખો, લાખો લાભ વિચારી. શ્રા૦ ૫

સંતાનો ને ચાર શરણાં સમજાવો, દાન દયા દિલ ખુબ ઠસાવો

જન્મ ન આવો હરાવો, વાવો ધરતી રસાળી. શ્રા૦ ૬

હાથાં છતાં કેમ હેડા ફૂટાવો ! અઝા જવેરા વળી વવરાવો;

ભગ્નશુ શાને જગાવો ! બાળા બગડે બિચારી. શ્રા૦ ૭

શું થયું ધર્મના સ્થાને પડયાથી ! હોંકારા હોંશેથી જી ! જી ! દીધાથી;

વહીભ વાતો વધાથી, ક્યાંથી મુક્તિ થનારી. શ્રા૦ ૮

શ્રી ભાવ-દીવાળી.

(જોયું જંગલ આ ભારી—એ રાગ.)

આજે આવી દીવાળી (૨) જય જય જયકારી. આજે. ટેક.
વીર પ્રભુ બહાલા મુક્તિ સિધાવ્યા, કર્મરિપુને ખાળી આજે. ૧
આતસખાણની નથી દીવાળી, જુઠી દ્રવ્ય દીવાળી. (૨) આં ૨
ગ્લાસના ગંજ દરી મૂખાંઈ માંડી, આરંભ કરજો વિચારી આં ૩
શારદાપૂજનથી લક્ષ્મી મળે ન, તે તો ખોટી ખુવારી આં ૪
રંક, તવંગર પૂજે છતાં, નથી સરખા વ્યાપારી. (૨) આં ૫
પુણ્યવિના ખોટી પાઈ ન પામે, દાન દીઓ નર નારી. (૨) આં ૬
વર્ષ પુરે થયું સરવૈયું કાઠો, કર્મ દેણું સંભારી. આં ૭
સંવર, તપ કરો, કર્મને કાપો, દીઓ દેણું નિવારો. (૨) આં ૮
વૈષ્ણવ જ્ઞાનની જ્યોત જગાવી, ઉજવો ભાવ દીવાળી. આં ૯

આહાર તેવો ઓડકાર.

(મારા ભાગ્યતણો નહિ પાર—એ રાગ.)

જોઈ થો વાણીઆભાઈનાં કામ, ખગડી ખુદિ થયા બદનામ. (૨) ટેક.
ઉપાસરેથી લીએ પતાસાં, ડરાવે સૌને દંભે;
જે વળગાડે આંગળીએ ને, ત્રીજું ખેસાડે ખંભે. જોઈ. ૧
વર્ષ એકમાં એક વખત જે, આવે ધર્મને સ્થાન;

મફત મોમતી માગે મુરખો, રહ્યું ન ખાવા ધાન જોઈ. ૨
 દેવું તો વળી દૂર રહ્યું પશુ, દેવા દે નહીં પરને;
 ચોવટ ડાળે ચોટે ખેશી, ખાઈને ખોદે ધરને. જોઈ. ૩
 આપી સંઘમાં એક રૂપીઓ, ખેનું કરે તુકથાન;
 લેશ વાતમાં કલેશ કરે, વળી ભાષાનું નહિ જ્ઞાન. જોઈ. ૪
 જિરકે તડમેં લડુ, ઈરકે તડમેં હમ તૈયાર;
 શુચિ અશુચિ સ્થાન જુએ નહીં, વસ્ત્ર ખગાડે સાર. જોઈ. ૫
 ખાવા સાડું ખરડો કરવા, ખાંતે થાય ખુવાર;
 જ્ઞાન તણું ખાતાં ધુળ થાતા, લીએ ન કંઈ સંભાળ. જોઈ. ૬
 ધર્મજ્ઞાનના ફાળામાં તો, રકમ મંડાવે મોટી;
 દેવા ટાણે દીવાળીઓ થૈ, દીએ ન દાનત ખોટી. જોઈ. ૭
 ઉપાસરેથી ચોરી કરીને, જુગાટે રમવા જાય;
 કોઈ શીખામણુ સારી દેતો, લડવા સામો થાય. જોઈ. ૮
 વણિક નામ તે જુઠું ન ખોલે, કઢી ન ઓછું તોલે;
 ધર્મ તણી જે વાત કરે તો, વચમાં આડો ખોલે. જોઈ. ૯
 લોભે તમારું મન લલચાણું, લાજ તણુ લહે નાણું,
 જે સમજે તો નાક કપાણું, જગમાં નથી અભણું જોઈ. ૧૦
 ધર્મની થાપણુ ઓળવતાં કંઈ, ધુત્તું કરે ન વિચાર;
 દુર્ગતિનો ડર, દિલ નવ રાખે, પરનારીમાં પ્યાર. જોઈ. ૧૧
 ચુંગી વિના તો જરી ન ચાલે, ખીડી ખજાર વચ્ચે ફૂંકે;
 ખોં ! ખોં ! દિવસ રાતકરે પશુ, તોય ખીડી નવ મૂકે. જોઈ. ૧૨

વીર પિતાનો પવિત્ર પૂરો, હયા હયામય ધર્મ;
વક્ષીભ તેને કલંક લગાડયું, કરી અવિચારી કર્મ ! નેહ. ૧૩

ચતારિ શરણુ પંવજમિ !

મુસાફર વિચાર !—હરિગીત છંદ.

હે પન્થિ ! થઈ તું શાન્ત, લઈ એકાન્ત, આજ વિચારીને,
કંઈ સફર તારો સફળ થઈ, કે અફળ પળ પળ ધારી ને;
તું કર્મખંધન ધંધમાં થઈ, અંધ ઊંધો ધાય છે !
અરિહંત સિદ્ધ ભગવંત, સંત સુધર્મ રહાય ભુલાય છે, ટેક ૧
જીવ બાળ ગમ્મત માં ગયો, જ્યાં ગર્ભમાંથી નિસર્યો,
નવ માસ ગર્ભાવાસનાં દુઃખ ત્રાસદાયક વિસર્યો;
રાજા બન્યો રમતાં અને, ભમતાં શિશુવય જાય છે. અરિ. ૨
નિશાળમાં કંઈ કાળ ગાળ્યો, કલેશ દ્વેષ કુસંગમાં,
યુવાન વયમાં જ્ઞાન ભૂલ્યો, જ્ઞામિનિના રંગમાં;
પ્રિય ખાનપાન મકાન માળ, વિશાળ ચણવા રહાય છે. અરિ. ૩
બી. એ. બની, એમ. એ. ભણી, તું ભવ્ય ભૂવન મહાલશે !
પણ કાળની વિકાળ ફાળ, ગુમાન તારે ગાળશે;
આ પાપી પેટ પ્રપંચમાં, આયુષ્ય પુરૂં થાય છે. અરિ. ૪
નહિં આત્મનો જ્યાં અર્થ, વિદ્યા વ્યર્થ તેથી તન સડે,

ઘર માંડીને છાંડી મૂઆ, રાંડી તરૂણી તરફડે;
 અનુભવ વિના નહિ ઓળખે, પીડા પડયે પસ્તાય છે. અરિ. ૫
 તકરાર કરી બહુ વાર, થઈ ખુવાર, જઈ દરબારમાં,
 કદી તોલ નહિ સમતોલ, કીધાં કુઠકપટ વ્યાપારમાં;
 એ પાપ મન સંતાપતું, સંહાર સુખનો થાય છે. અરિ. ૬
 અન્યાયનું ધન થાય નાશ, વીના વરે વપરાય છે.
 કાં તો કપૂત ઉડાવી દે, પરનારી સંગ હરાય છે;
 કાં તો વૃદ્ધાવસ્થા વિષે, પરણી પ્રિયામાં જાય છે. અરિ. ૭
 તુજ કાળરૂપ ભુપાળની, દાસી “જરા” આવી કહે.
 “તું જાગ ! જલદી ભાગ્યહીન ! મલિનતાથી દુર રહે !”
 ગઈ ભોગ શક્તિ રોગ વ્યાપ્યો, ભક્તિ ત્યારે થાય છે. અરિ. ૮
 તુંજ પ્યારી નારાંખોલનારી, સ્વાર્થનાં સુખમાં—“ખમા !”
 દુઃખમાં રહે તે દૂર, દીસે સ્વાર્થી સૌ સંસારમાં;
 શું પોઠ ભરતો પાપની તું, ખોટ ધંધે ખાય છે. અરિ. ૯
 લે લે ! ગ્રહાં સમતા, રહી મમતા થકી દુર સર્વદા,
 તું આત્મ ઓળખ તો, જવાની અનંત ભવની આપદા;
 ચિત્ત ચિતરી તું રાખ, ઠાલા ઠાઠથી શું ઠગાય છે !
 “અરિહંત, સિદ્ધ ભગવંત, સંત, સુધર્મ વદ્ધભ સ્કાય છે !”

સંસારના પ્રેમપાશમાં પડેલા પામર પ્રાણીને પ્રતિબોધ.

રામ—ગજન કબાલી.

પલકમાં પ્રાણ તો જાશે, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી !

હતું નોતું થઈ જાશે, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૧
 પરપોટો પાણીનો જેવો, ખલકનો જેવો છે તેવો;
 કદર લે જન્મની જાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૨
 હતા હાથી ઘણા ઘોડા, કનકના પહેરતા તોડા;
 ગયા રાજા અને રાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૩
 કરી પરમાર્થનાં કામ, ભણ લે ભાવથી રામ;
 મમતની છોડને ઘાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૪
 ગણે તું જેહને તારાં, ધશે તે અંતમાં ન્યારાં;
 મરે શું તંતને તાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૫
 કનકથી પ્રીતડી તોડી, કથીરમાં શું રહ્યો દોડી ?
 મતિ તુજ કેમ ભરમાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૬
 સમય આ સાંપડ્યો સારો, હીરો શું હાથથી હારો ?
 વલોવે શું વૃથા પાણી ? સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૭
 ચરી લે મોતીનો ચારો, વિષયનો ચુંથ મા ગારો;
 બહાલા હંસ ! લે માની, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૮
 બધી છે સ્વાર્થની બાજી, રહ્યો શું તેહમાં રાજી ?
 મતિ મોહે શું રંગાણી ? સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૯
 મનઓ તેં બહુ માણી, દયા ના દીક્ષમાં આણી;
 હવે લે હિત તું જાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૧૦
 સગાઈ સંતની કરજે, સુખે સંસારને તરજે;
 વિનયમુનિ વદે વાણી, સમજ પ્રાણી ! સમજ પ્રાણી ! ૧૧

સુખીઆં એ દુઃખીયાં પર દયા કરવી.

ગજલ કવાલી.

અરે ઓ સુખીઆ લોકો ! દુખીને ના ભુલો જાઓ;
 મનુષ્યની પદ્મી પામીને, ન રંકો ને ભુલો જાઓ અરે૦ ૧
 કયાં સત્કર્મ જે પૂર્વે, સુદ્ધ તેનું સ્વીકારીને;
 હવે સુખમાં થઈ શોખીન, દુખીને ના ભુલો જાઓ અરે૦ ૨
 થયા શ્રીમંત કે રાજા, પ્રભુની તે દયા જાણો;
 પ્રભુ આજ્ઞા ઉઠાપીને, દુખીને ના ભુલો જાઓ. અરે૦ ૩
 અવિદ્યાથી દુખી લાખો, અનંતા ભુખથી ભટકે;
 પીડાતા સેંકડો દરદે, દુખીને ના ભુલો જાઓ. અરે૦ ૪
 ખીલેલુ પુષ્પ ખરવાનું, જે આવ્યું તે જવાનું છે;
 કર્યું હાથે જ તે સાથે, દુખીને ના ભુલો જાઓ. અરે૦ ૫
 તમે છો શ્રેષ્ઠ રંકોથી, પ્રભુ છે સર્વથી મહોટો;
 નહી કદીએ ભુલે તમને, દુખીને ના ભુલો જાઓ. અરે૦ ૬
 ઉદય ને અસ્ત છે સૌનો, કરે અલીમાન મૂરખાઓ;
 છે ભરતીઓટ લક્ષ્મીની, દુખીને ના ભુલો જાઓ. અરે૦ ૭
 દુખીને જો ભુલો જાઓ, પ્રભુ તમને ભુલો જાશે;
 ગજલ થાશે આ દુનીયામાં, દુખીને ના ભુલો જાઓ. અરે૦ ૮

કરેલા પાપનો પશ્ચાતાપ.

ઠવાલી—(મજલ).

- પથારી પાપની ત્યાગી, પ્રભુજી આજ જાગું છું;
 બ્રમણા મોહની ભાંગી, ચરણમાં સ્થાન માગું છું. ૧
- પ્રવૃત્તિમાતનો પેયો, જગતના ઘેનમાં ઘેયો;
 સુતો હું તો ઘણા દિવસો, હવે એ ઉંઘ ત્યાગુ છું. ૨
- વિષયના ગીતડાં ગાતો, બન્યો હું મસ્ત મદમાતો;
 પડી છે દૈવની લાતો, હવે તો હારી ભાગું છું. ૩
- વિસારી કર્મના ધારા, વહાવી કર્મની ધારા;
 ક્ષમા એ પાપની પ્યારા, પડીને પાપ માગું છું. ૪
- હણ્યો ખુરા વિચારોએ, અહાયો પઠ વિકારોએ;
 જગતના વજ તારોએ, જડાયો આજ જાગું છું. ૫
- બન્યો પાપી નહારો હું, થયો જગમાં અકારો હું;
 ભરીને આંખમાં આંસુ, પિતાજી પાપ લાગુ છું. ૬
- ભલો ખુરો ગમે તેવો, શિશુને આશરો દેવો;
 બની પુરો તમારો હું, ઉગારો એજ માગું છું. ૭
- અરે ધિક્કાર છે હુંને, બન્યો પાપી બન્યો પાપી;
 અરે હું નીચ શું માગું ? બન્યો પાપી બન્યો પાપી; ૮
- છતાં માગું પિતા માગું, સજા માગું ક્ષમા માગું.
 અણપાપો સહુ કાપો, અભયપદ મુજને આપો. ૯

પ્રભુ પ્રાર્થના.

(રાગ ગઝલ.)

- હયાળુ દેવના દેવા, કરૂં તારો સદા સેવા;
 માગુ હું મુકિતના મેવા, ટળે સહુ કર્મનાં દેવાં. ૧
- પ્રભુ છે એક તું સાચો, જગતનો ઠાઠ છે કાચો,
 છતાં હું મોહમાં રાચ્યો, નહિ તારો મુપંથ જાચ્યો. ૨
- નથી મારા સંભો પાપી, મતિમે પાપમાં થાપી;
 અભય પદ મુજને આપી, કરો આ રંક નિષ્પાપી ૩
- નથી આધાર કો મારે, ભયંકર દુઃખ સંસારે;
 પ્રભુ વિના ન કો તારે, પ્રભુ વિનાં ન ઉગારે, ૪
- ઠગાયો ઠાઠમાઠોમાં, ન ધાયો પુણ્યપાઠોમાં.
 ભરાયો કર્મકાઠોમાં, રમાયો પહોર આઠોમાં. ૫
- કીધાં છે મેં મહાપાપો પ્રભુ તેની ક્ષમા આપો;
 મતિ સન્માર્ગમાં થાપો, સમાવો શોક સંતાપો. ૬
- ન હું ધામને માગું, સદા મુપંથમાં જાગું
 ન તારા પ્રેમને ત્યાગું, પ્રભુ હું એ સદા માગું. ૭
- જપુ હું આપના જાપો, મિટે સર્વે પરિતાપો;
 સુબુદ્ધિ સર્વદા આપો, કુટીલ જનનને કાપો. ૮
- ભણે ને સાંભળે ભાવિ લહે તે મોક્ષની ચાવી;
 પ્રભુની પ્રાર્થના ગાવે, વિનયમુનિ ભલે ભાવે. ૯

ઘડપણની આશા રાખી જે ધર્મ કરતા નથી
તેને ઉપદેશરૂપે વૃદ્ધનો પશ્ચાત્તાપ.

(ધીમા ધીમા ચાલેને મારો પ્રાણ રે-એ રાગ.)

આઠ્યું એલું ઘડપણ હવે શું કરું ? (૨) ટેક.

પડી કરચલીઓ અંજે ન દીડી ગમે;

કેડ નીચી નમે;—હાય શું કરું ! આઠ્યું.

૧

સાખી:—શીરો પુરી સેરની, આશા ઉર અપાર;

પણ પચતું નથી પેટમાં, શું ખાવાનો સાર;

હાંત હાડમ જેવા, ન હવે મુખમાં મળે;

કેશ કાળા મટીને, થયા ધોળા અરે.

ચાહ આવે જીવાની મને પળેપળે, દિલ ખાવકે આઠ્યું. ૨

સાખી:—ધર્મ ધ્યાન કર્યું નહીં, સાધ્યો નહીં શુભ અર્થ;

ધર્મ ઘડપણે રાખીને, કાયા ગુમાવી વ્યર્થ.

હવે પહચો પીડામાં, ધરમ ક્યાંથી બને ?

જુરી જુરી મરીશ, કહું કેની કને ?

ગયો અવસર મળે નહિ લાખો ધને, કેમ હું, તરું ?—આઠ્યું. ૩

સાખી:—અરે ! જીવાનો સાંભળો, હાંસી કરો નહિ આપ;

ચતુર હોય તો ચેતજો, કરવો પડે ન વિલાપ.

નક્કી ધરડા થશે, નથી ભરોસો એવો;

કરો ભેજો પર ભવ સાડ મીઠો એવો.

વેગે વહલેલ સંતના ચરણો સેવો, શરણુ એ ખરું. આઠ્યું. ૪

જીવને ઉપદેશ.

(રાગ માનવનો અભિમાન પલકમાં ટળી જશે રે.)

અરે જીવ ભમરા ભૂલ્યો ભાન, ભર્યો ભવ રાંનમાં રે.

ખરેખર નાર્યો નટ નાદાન, ન થાક્યો તાનમાં રે;

માન ગુલતાનમાં રે. અરે જીવ. ૧

જળ તરંગ ઉછરંગ ખલકમાં, આ આ આ રે. અરે.

ચળ વાદળ વિખરાય પલકમાં, આ આ આ રે. અરે.

માયામાં મસ્તાન. અરે જીવ. ૨

સાખી:—સંસાર સર આશા કમળમાં, કેહ મધુકર જીવડો;

ચીતે કરી પ્રભુ પ્રાર્થના, છુટું હવે ભાનુ ચડ્યો.

પણ કાળ ગજનલિની ઉખેડી, ચાવતાં ભમરો રડ્યો;

હતભાગ્ય હાયો તેમ માનવ, હારશે ભવ બાપડો.

અરે જીવ. ૩

સાખી—ઉધાન જળધિ પાન પળ, વિખરંતા સો વાયદો;

જીવતર યથા જીવ જાણજે, એ કાળ કુદરત કાયદો.

ભજ પ્રાણીયા અરિહંતને, જે વેધ ભવ રોગો હણે;

આ છંદ સાંકળચંદ માહાવીર મંડળી હરખે ભણે.

અરે જીવ. ૪

મોક્ષાર્થીને વંદના.

રામ પ્રિભાસ.

જીઓરે જીઓરે જૈનો ! કેવા વ્રતધારી ?

કેવા પ્રતધારી, તેને વંદના અમારી.—જુઓરે૦ એ ટેક.
જુઓ જુઓ જંબુસ્વામિ, બાળાવયે બોધ પામી,
તજ્યું રાજ્યરુદ્ધિ જોણે, તણ આઠ નારી;

તણ આઠ નારી, તેને વંદના અમારી. જુઓરે૦ ૧
ગજસુકમાળમુનિ, ધગે શિરપર ધુનિ,
અડગ રહ્યા તે ધ્યાને, ડબ્યા ન લગારી;

ડબ્યા ન લગારી, તેને વંદના અમારી. જુઓરે૦ ૨
કેશ્યાના મંદીર મધ્ય, રહ્યા મુનિ સ્થુળિભદ્ર,
વેશ્યાસંગ વાસ્થો તોયે, થયા ન વિકારી;

થયા ન વિકારી, તેને વંદના અમારી. જુઓરે૦ ૩
સતી તો રાબુલ જેવી, જગમાં ન જોડી એવી,
પતિપ્રત માટે કન્યા, રહી એ કુંવારી;

રહી એ કુંવારી, તેને વંદના અમારી. જુઓરે૦ ૪
જનકમુતા જે સીતા, વરસ તો બારે વીત્યાં;
ઘણું દુઃખ વેઠ્યું તોયે, ડબ્યાં ન લગારી;

ડબ્યાં ન લગારી, તેને વંદના અમારી, જુઓરે૦ ૫
સતી કળાવંતી નામે, થયાં શંખપુર ગામે,
કર નિજ કાખ્યા તોયો, રહ્યાં ટેક ધારી;

રહ્યા ટેક ધારી, તેને વંદના અમારી. જુઓરે૦ ૬
દુઃખડાં તો હીધાં દેવે, સહ્યાં એતો કામદેવે,
ઘણું દુઃખ વેઠ્યું તોયે, ડબ્યા ન લગારી;

હવ્યાન લગારી, તેને વંદના અમારી જુઓરે ૭
 ધન્ય ધન્ય તે નરનારી, એવા દ્રઢ ટેકધારી,
 જીવિત સુધાયું જેણે, પામ્યા ભવ પારી;
 પામ્યા ભવ પારી, તેને વંદના અમારી જુઓરે • ૮

ગુરૂ અને શેઠનો સંવાદ.

ગુરૂ—અરે શેઠજી! કાલ સવારે લાલ બાગમાં મોટી જાહેર સભા ભરાવાની છે, જેની અંદર પધારવા માટે સર્વેને હેન્ડબીલ દ્વારાએ આમંત્રણ આપેલ છે. ત્યાં મોક્ષની ગતિ કેમ પ્રાપ્ત થાય, તે વિષે વિવેચન થશે માટે જરા ત્યાં પધારવા કૃપા કરશો.

શેઠ—હેન્ડબીલ તમારું સાજયું, તેમાં દેખાડયું મોક્ષ પુરતું બારું; હાલ કામમાં નથી નવશશ, ગુરૂરાજ મારા ઘડપણમાં ગોવિંદ ગામ્ણું. ૧.

ગુરૂ—અરે શેઠજી! તમારે બધે તો દીકરા છે, છતાં સંસારની વ્યાધી કેમ મુક્તતા નથી?

શેઠ—મોટો છોકરો જુગારી થયો છે, નાનો છોકરો વિલાયત ગયો છે; એવો ધમરોળ ચાલી રહ્યો છે, ગુરૂરાજ ૨

ગુરૂ—અરે શેઠજી! તમારી તીએરીની અંદર સાઠ

લાખ રૂપિયા તો રોકડા પડેલા છે, માટે જરા સમજો.

શેઠ—સાઠ લાખનીપુછને શું કરીએ, સાઠ અબજ તીજેરીમાં ભરીએ ત્યારે કાંઈક શાન્તિ હીલ ધરીએ, ગુરુરાજ ૦ ૩.

ગુરુ—અરે શેઠજી ! સાઠ લાખ ઉપરાંત આ મુંબઈ ઇલાકામાં રહી, વધુ પ્રાપ્ત કરી શકશો નહિ, માટે શેખસહીના મનશબ્દા મુકી દો.

શેઠ—યુરોપ આફ્રિકા સુધી વિચરશું, આસ્ટ્રેલોયાનું સોનું સંધરશું; અમેરીકાની લક્ષ્મી અહિં ભરશું, ગુરુરાજ ૦ ૪.

ગુરુ—અરે શેઠજી ! તમારે ત્યાં સો ઢોઢસો તો માળા છે, પચાસ તો મીલ પ્રેસ ને જીન છે; જેનાં વ્યાજ ભાડામાં ખાઓ પીઓ ને મજા કરો, અને વધુ ન બને તો પરમાત્માના નામની એકાદ માળા ફેરવો.

શેઠ—હજી થાશું હજાર મીલવાળા, ઉપર ખારસે ખાંધશું માળા;

ગુરુ કેની ફેરવીએ માળા, ગુરુરાજ ૦ ૫.

ગુરુ—અરે શેઠજી ! તમારી સાઠ વર્ષની ઉંમર થઈ, કાળા શીટી ધોળા થયા મોઢે કડચલી વળી ગઈ, ચાલતા અંગ ધુજે છે, માટે જરા વિચારો; યાદ રાખજો કે મરતી વખતે કેડનો કંદોરો પણ લઈ લેશે.

શેઠ—સાઠ વર્ષની ઉંમર છે અમારી, તે શું આંખે આવી છે તમારી;

હજી લાવવી છે નવી નારી, ગુરુરાજ ૦

ગુરુ—અરે શેઠ ! યાદ રાખજો કે, તમારે તમારાં કરણીનાં ફળ અવશ્ય ભોગવવાં પડશે. બિચારી નાનુક બાળાનો ભવ બગાડવા જેવું એક નિર્દય કામ તમારા જેવા અક્ષલના ઓથમીરો ધીજ બને. જ્યારે કર્મ ઉદય આવશે ત્યારે રોતા પણ છુટકારો થશે નહિં.

અતિ જંબળી શેઠને ગુરુ મહાત્માનો ફટકો.

રાગ—ગઝલ કબાલીનો.

- અરે ઓ શેઠ ! જંબળી, રહ્યો શું મોહમાં માલી;
ન જોયું આપ નિહાળી, રહ્યો જડભાવને ઝાલી. ૧
- કંઈ કર હિત સંભાળી, પકડને પુણ્યની ઠાળી;
કરી માયાજ તેં વા'લી, શુભાવી છ'ંદગી ખાલી. ૨
- વરસ આ સાઠ તો વિત્યાં, ન ગાઈ ધર્મની ગીતા;
કરી ના આત્મની ચિંતા, પકડશે કાળ ઓચિંતા. ૩
- જમા મા જ્ઞાતિમાં ભુલી, ફસા મા ફંદમાં ફુલી;
હૃદયની ચક્ષુ કર ખુલી, મગજ મુકી ન ખા શુલી. ૪
- મળી આ દેહ બહુમુલી, ગયો દેવા વિષે ડુલી;
પકડો તેં પાપની પુળી, કનક મુકી ધમે ધુળી. ૫
- મુસાફર બે દિવસનો તું, મુસાફરી બંગલે આવ્યો;
નથી આ બંગલો તારો, વૃથા તું બોલ મા મારો. ૬
- કહું છું પ્રેમથી બહાલા, હવે લે હાથમાં માળા;

ઉપાધિનાં તણ બળાં, હૃદયનાં ખોલને તાળાં. ૭
 ઉમર આ રાખમાં રોળી, ન ભેયું ચિત્તમાં ખોળી;
 ગળી તેં ગર્વની ગોળી, ઉઠકમાં છ'ંકળી ખોળી. ૮
 નથી ધરખાર આ તારા, નથી સુત દ્રવ્ય ને દારા;
 ધરી લે ધર્મના ધારા, કહ્યું મન માની લે મારા. ૯
 હવે લે ચિત્તમાં ચેતી, ધરમની ખેડ ને ખેતી;
 શિખામણ હું કહું કેતી, વૃથા તું પીલ મા રેતી. ૧૦
 વિનયમુનિ વહે ભાવે, ગઝલ એ પ્રેમથી ગાવે;
 સુખોધે સંત સમજાવે, સમય આવો ફરી નાવે. ૧૧

આત્માને ઉપદેશ.

(રાગ-કુંવરી કુંવર મારા લાડકા.)

પ્રાણી અરે તેં આ શું કર્યું, કર્યો કાંઈ ન વિચાર;
 એજે ગુમાવ્યો જન્મ તાહરો, સમયો નહીં કીરતાર. પ્રાણી. ૧
 બાહ્યાવસ્થા ગાળી રમતમાં, મધ્યમે ગયો નિશાળ;
 યુવાન અવસ્થા જતી રહી, કરતાં પાપ અપાર. પ્રાણી. ૨
 પૂર્ણ અવસ્થા વહી ગઈ, કરતાં આળપ'પાળ;
 ધ્યાન ધર્યું નહિ પ્રભુતાણું, રાખ્યા હૃદયે નહિ મલીનાથ. પ્રાણી. ૩
 વૃદ્ધાવસ્થા આવી રહો, થરથર ક'પે કાય;
 વિચાર કરે તે સમે, થાશે શું પ્રભુને ત્યાંય. પ્રાણી. ૪

માટે અરે પ્રાણીઓ, ભજો ભજો પ્રભુ નામ;
 એળે જન્મ ન ગુમાવશે, રક્ષણ કરશે કીરતાર. પ્રાણી૦ ૫
 સૌ સેવક તમને વિનવે, કરને કાંઈ વિચાર;
 પ્રભુ ભજનનો નહિ મળે, આ અવસર વારંવાર પ્રાણી૦ ૬

પરમાત્માની ભક્તિ.

(રાગ-સખીઓ નિજ નિજ નિતિ ધર્મ સંભાળીએ રે.)
 સજ્જનો પરમાત્મ પ્રભુને પાએ લાગીએ રે.
 સાચો જગદીશ્વર ભવીજનનો તારણહાર;
 તેની નિત્ય પ્રીતે ભક્તિ કરવી ભાવશું રે,
 અર્પે અવિચળ શીવસુખ પરમ ધરમ દાતાર;
 એવા જૈન પ્રભુના દર્શન મુખથી માગીએ રે ટેક.
 સાખી-પાય નમો જનરાજને, આત્મ કાર્ય સિધાય;
 ભય દુઃખ સહુ દૂરે ટળે, મંગળકારી થાય.
 ભવું ઉપાશ્રયમાં, શુદ્ધ વસ્ત્રોથી સર્વને રે;
 જેથી નાથ નિરંજન, પ્રભુના ગુણ ગવાય. એવા. ૧
 સાખી-મમ્યા ભવાળિધ ચક્રમાં, તોય ન પામ્યા પાર;
 માટે ભવીજન ભવ તરો, ધરમ કરી આવાર.
 જૈન શાસનના સિદ્ધાંતો, સાચા બાણીએ રે;
 જેમાં ભક્તિ બુક્તિ, મુક્તિનો શુભ સાર. એવા૦ ૨

સાખી-અમૂલ્ય હીરો હાથમાં, છે જીન તેજ અપાર;
 માટે શ્રી માહાવીર ભજો, થાય સફળ અવતાર.
 એથી ઉત્તમ ગીત, આ સજ્જનોને સંભળાવીએ રે;
 શીખ સહુ શુભ જાણી, અંતર રાખો નરનાર. એવા૦ ૩

દારૂ નહી પીવા વિષે.

(રામ-વીરા-વેશ્યાના યારી.)

અરે ઓ સજ્જન સારા, મિત્રો અમારા, સાંભળો સાચી વાત;
 જૂઓ દારૂ પીનારા, નરકે જનારા, દુઃખી થનારાં. સાંભળો. ટેક.
 દારૂને પીતા થકારે, જે જન દુનિયા માંય;
 લાજ ઘટેને પ્રીત હઠે રે, સમજો ને મનમાંય. અરે. ૧
 લાંપટ ને તે લાલચી જાણો, દુર્વ્યસની દુઃખદાય:
 સંગ કદી નહિ તેહનો કરવો, છાંડવાથી સુખ થાય અરે. ૨
 કેફીજન ખહુ એહવા દેખી, દીલમાં ઉપજે છે દુઃખ,
 તન ધન હરવા જૂઠ ઉચરવા, પામે નહી કાંઈ સુખ. અરે. ૩
 કૃષ્ણ નરેશ્વરે દારૂની સંગે, છોડયું દારકા રાજ;
 જાન વિના થઈ સાંન ભૂત્રી જઈ, ભટકયા વનમાં અકાજ. અરે ૪
 સાંભળી સાચી વાતડી રે, ધારજો મન કલ્યાણ;
 દુઃખદાયક દારૂથી દૂર રહી, પામજો સુખ સુખ ગુ. અરે. ૫

શ્રી ધર્મનાથજીનું સ્તવન.

(રગ—મારા હૈયા કેરા હાર.)

તારો ધર્મ જીનેશ્વર, ધુરંધર નાથજી રે;
 ત્રાતા હું કુણું ભવફરીએ, ઝાલો હાથજી રે. તારો ટેક.
 ત્રીલોવન સ્વામિ અંતરજામી,
 શીવરામી તુજમાં નહિ આમી;
 હું અથડાયો ભવો ભવ, શું કહું તાતજી રે. તારો, ૧
 વિષય રાગમાં હું મલકાયો.
 પરદારા દેખી લલચાયો;
 રસના રસમાં મેં નવ જોઈ રાતજી રે. તારો, ૨
 મેં ઉથાપી આણુ તમારી,
 પણ પ્રભુજી તુમ પરીણતી સારી;
 વર્ધક મંડળ વિનવે આવું સાથજી રે. તારો. ૩

શ્રી વીર જીનેશ્વરને અરદાસ.

(રાગ—મારા હૈયા કેરા હાર.)

બહાલા વીર જીનેશ્વર, જન્મ જરા નીવારજો રે;
 પ્યારા પ્રભુજી પ્રીતે, મુજ શીરપર કર સ્થાપજો રે.
 ત્રણ રત્ન આપો પ્રભુ મુજને.
 ખોટ ખજાને કો નહીં તુજને;
 અરજી ઉર ધારી, કરમ કટક સંહારજો રે. વહાલા. ૧

કુમતી ડાકણ વળગી મુજને,
 નમી નમી વિનવું હે પ્રભુ તુજને;
 એ દુઃખ દૂર કરવા, વહેલા આવજો રે. બહાલા. ૨
 આ અટવીમાં ભૂલો પડીઓ,
 તું સાહેબ સાચો મુને મળીયો;
 શેવકને શીવપુરની સડક ખતાવજો રે- બહાલા. ૩
 અરજ ઉચારી શ્રી જીત આગે,
 માહાવીર મંડળ પ્રભુપદ માગે;
 મહેર કરી મહારાજ પ્રાણને તારજો રે. બહાલા. ૪

સુશ્રાવિકાઓને વ્યાખ્યાનમાં ગાવાની ગહુલીઓ.

॥ ગહુલી ૧ લી. ॥

(" ગોકુળની ગોવારણી મહી વેચવા ચાલી " -એ રામ.)
 આજ ભલો ઉપદેશ છે, બહેની સાંભળો ભાવે;
 વિષય કષાય ને વારજો, એવો અવસર નાવે. ૧
 નિદ્રા મેલો પરનિંદા તજો, વિકથા નવ કરીઓ;

ચંચળ મનને રોકીને, ધ્યાન ધર્મનું ધરીએ.	૨
પાંચ ઇંદ્રિના વિકારને, તણ લાજમાં રહેજો,	
આત્મહીત વિચારવા, સુમતિ સંગે લેજો.	૩
ગુરૂની કૃપા મેળવી, કરો વિનય વિવેક;	
જ્ઞાન લાણી ગણુજો તમે, રાખજો રૂડી ટેક.	૪
વિષય કષાયના ભોગમાં, જે પડે તે સંસારી;	
રજગશે તે સંસારમાં તરે નહિ ભવ પારી.	૫
ભેડી જાણો જુગતે કરી, પાંચે ઇંદ્રિના ભેગ,	
ઉમેદ વાર પૂરી થશે, જેને આતમ ભોગ.	૬

॥ ગહુલી ૨ ૭. ॥

(“ દોશીકાને હાટે ઘોડો અટકાવે હોયો રે ” —એ રામ.)	
ધીરજ ધરને અરે અધીરા, વિચાર કરતું મન જોને;	
શું લાગ્યો શું લઈ જવાનો, ખાવાને શું અન્ન જોને.	૧
ક્યાંથી અગ્યો ક્યાં જવાનો, ઠરી ન બેઠો કામ જોને;	
સુખ લેવાને ધરમ ન કીધો, કરતો કામ નકામ જોને.	૨
પાપ કરીને સુખની ઇચ્છા, રાખે છે શું કામ જોને;	
કરીશ તે ભોગવવાં પડશે, પહોંચીશ જમના ધાન જોને.	૩
પાછળથી પસ્તાવો થાશે, તે નહિ આવે કામ જોને;	
આગળથી વિચારી બહાલા, રાખજે તહાઈ નામ જોને.	૪
મરનારાને રોમાં આતમ, રોનારાં નહિ રહેશે જોને;	

જીવતરમાં છે જોખમ ઝાઝા, બદામ સાથે ન દેશે જોને. ૫
 સ્વાર્થનાં સગા સહુ મળીયા, જોજો કરી વિચાર જોને;
 લાલચથી લલચાણું લોભી, લટપટ કરે અપાર જોને. ૬
 ધન લાળીને આવી મળીયાં, ગરજો સગા હોય જોને;
 મારા મારા કરમાં આતમ, તહારા નથી કોય જોને. ૭
 ગરજો ઘેલા થઈને વળગે, ગરજ સરે નહિ કોય જોને,
 ખરચી ખુટે પ્રેમજ તૂટે, ખેઠા રહેશે રોય જોને. ૮
 દુઃખ આવ્યે સૌ અળગા રહેશે, સુખમાં જોનાં ભળશે જોને;
 કામ સર્થે વેરી થઈ નડશે, કહેશે ક્યારે ટળશે જોને. ૯
 એકીલો થઈ રહીશ તું તો, ફેગટ કૂચ્યો પહેલો જોને;
 રે જીવ કોણુ છે તહારે બહાલા, વળગી ખેઠો ઠાલો જોને. ૧૦
 વિચાર કરતાં ખબરજ પડશે, કોણુ વેરી કોણુ બહાલો જોને
 પાપ કર્મનાં ભાતાં લઈને, દુર્ગતિમાં જઈ મહાલો જોને. ૧૧
 જાગી જોને અરે અધીરા, સદગુરૂની છે શાન જોને;
 કિમેદચંદ્રના મનમાં ગમશે, ધરશે નિર્મળ ધ્યાન જોને. ૧૨

॥ ગહુલી ૩ જી. ॥

(“ આવોને નંદલાલ રમવા આવોને રે. ”—એ રાગ.)

(સાત વાર.)

આદિતે આપ વિહાર કરીને; ગામો ગામમાં પાવ ધરીને,
 ઇરીયા પંથ વરીને, મુનિવર શાતામાં રહેજે;

સુખ સંદેશા કહેજો, મુનિ કરી દરશન દેજો. ૧
 સોમવારે શિષ્ય સંઘાતે લીધાં, લઘુ વયે જ્ઞાન રસ ભરી પીધાં,
 ભવ સાગર અંત કીધા, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૨
 મંગળે મંગળિક મુનિવર ટોળી, ચાલે છે ગજગતે એકજ ઝોળી;
 મુકિતનો મારગ ખોલી, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૩
 બુદ્ધવારે તમે બુદ્ધિના બળીયા, ઉપસમ રસની ઢાળમાં ઢળીયા;
 ભાગ્ય ભલે મુનિ મળીયા, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૪
 ગુરૂવારે ગુરૂ બન ગુણગાતા, જ્ઞાન ગોઠ કરી ઉપભવી શાતા;
 ભાવિક મન હરખતા, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૫
 શુક્રવારે સુમતિ લઈ સાથે, હુળી મળી રહેજો એકજ વાતે;
 જીવ જતન કરજો ખાતે, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૬
 શનીવારે શુભ ભાવમાં રહેજો, વહેલા વહેલા મુનિ દરશન દેજો;
 વિનંતિ હમારી લેજો, મુનિવર શાતામાં રહેજો, સુખ ૦ ૭
 સંયમ જતના કરીને વિચારજો, શાન્ત સ્વભાવમાં નિતનિત ઠરજો;
 ભવસાગર વહેલા તરજો, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૮
 ધર્મી સંઘ સર્વે અરજ કરે છે, ગુરૂ યોગ વિના ખોડ પડે છે;
 તેથી વિભેગ નડે છે, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૯
 પાડવિના કદી વેત્રો ન ચડશે, શુર વિના જેમ વિર ન લડશે;
 ગુરૂ વિના જ્ઞાન ન જડશે, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૧૦
 શેષ કલ્પ કરી કરજો ચોમાસા, ઢળશે મુખ માગ્યાં દાવના પાસા;
 અમને છે તરવાની આશા, મુનિવર શાતામાં રહેજો. સુખ ૦ ૧૧

વિદેશમાં જઈ વેહેલેરા વળજે, તરણ તારણ તમે બોલથી પળજે;
ઉમેદ વારથી મળજે, મુનિવર શાતામાં રહેજે. સુખં ૧૨

દીવાળીનું સ્વતન.

॥ ગુહલી ૪ થી. ॥

(“ ચિત્ત ચોખે ચોરી નવ કરીયે રે.”—એ રામ.)

રમતી ગમતી અમુન સાહેલી, બેહુ મળી લીજીએ એક તાલી રે;
સખી આજ અનુપમ દીવાળી.—એ ટેક.

લીલ વિલાસે પૂરણ માસે, પોષ દશમ નીશી રઢિયાળી રે. સં ૧
પશુપંખી વસીયા વનવાસી, તે પણ સુખીયા સમકાલી રે; સં
એળી રીતે ઘર ઘર ઓછવશે, સુખીયા જગતમાં નરનારી રે સં ૨
ઉત્તમ ગૃહ વિશાખા ભેગે, જનમ્યા પ્રભુ જી જયકારી રે; સં
સાતે નરકે થયા અજગાળા, સ્થાવરને પણ સુખકારી રે. સં ૩
માત નમી આઠે દિગ્ધ્રુવરી, અધો લોકની વસનારી રે; સં
મુતી ઘર ઈશાને કરતી, ભેજન એક અશુચી ટાળી રે. સં ૪
ઉર્ધ્વલોકની આઠ ફૂમારી, વરસાવે જલ કુમુખાલી રે; સં
પૂરવ ફચક આઠ દર્પણ ધરતી, દક્ષિણની અંટ કળશાળી રે. સં ૫
આઠ પશ્ચીમની પંખા ધરતી, ચિત્તમ આઠ ચમર ઢાળી રે; સં
વિદિશીની ચૌ દીપ ધરતી, ફચક દ્વિપની ચૌખાલી રે. સં ૬

કેલી તણા ઘર ત્રણ કરીને, મદન સ્નાન અલંકારી રે; સં
 રક્ષા પોટલી બાંધી બેહુને, મંદીર મેઘા શણગારી રે. સં ૭
 પ્રભુ કમળે અમારી ભમરી, રાશ રમંતી લટકાળી રે; સં
 પ્રભુ માતા તું જગતની માતા, જગ દિપકની ધરનારી રે. સં ૮
 માણ તુમ નંદન ઘણું જીવે, ઉત્તમ જીવને ઉપગારી રે; સં
 છપન દિગ્દુવરી ગુણગાતી, શ્રી ગુણવીર વચન શાળી રે. સં ૯

કામલતાની કર્મકહાણીનો અદ્ભુત ચિતાર.

(ઇચ્છીએ નીચરીન એકવું દેવ, એ દેથી.)

શી કહું કથની મારી રાજ, શી કહું કથની મારી

મને કર્મે કરી મહીયારી રાજ ॥ શીં ॥ ૧ ॥

શિવપુરનાં માધવ દિજની, હું કામલતા બીધ નારી ॥

રૂપ કળા ભરજોબન ભાવે, ઉશ્વંશી રંભા હારી રાજ. શીં ॥ ૨ ॥

પારણે કેશવ પુત્ર પોઢાડી, હું ભરવા ગઈ પાણી ॥

શિવપુરી દુશ્મન રાચે ઘેરી, હું પાણીયારી હુંટાણી, રાજ ॥ શીં ॥ ૩ ॥

સુભટો એ નીજ રાયને સોંપી, રાચે કરી પટરાણી ॥

સ્વર્ગના સુખથી પણ પતિ માધવ, વિસરી નહિ ગુણ ખાણી રા. શી. ૪

વરસ પંદરનો પુત્ર થયો તવ, માધવ દિજ મુજ માટે ॥

ભમતો યોગી સમ ગોખેથી, દીઠો ભતા વાટે રાજ ॥ શીં ॥ ૫ ॥

દાસી દ્વારા દીજને બોલાવી, દ્રવ્ય દેઈને દુઃખ કાઢ્યું ॥

ચૌદસ નીશી મહાકાળી મંદીર, મન શું વચન મે આપ્યું રા, શી. ૬

કારમી ચુંકે ચીસ પોકારી, મહીપતિ ને મેં કીધું ॥
 એકાકી મહાકાળી બવા; તુમ દુઃખે મેં વૃત લીધું રા. શી. ૭
 વિસરી બાધા કોપી કાળી, પેટમાં પીડ થઈ ભારી ॥
 રાય કહે એ બાધા કરશું; તિક્ષણ ચુંક મટી ભારી રા. શી. ૮
 ચૌદસને દીન રાજ રાણી, એકાકી પગ પાળે ॥
 મહીપતિ આગળ ને હું પાછળ, પોઆ એક મહાકાળી રા. શી. ૯
 રાજાએ નિજ ખડગ વિશ્વાસે, મારા કરમાં આપ્યું ॥
 જખ નૃપ મંદિર માંહી પેસે, તવમેં તસ શીશ કાપ્યું રા. શી. ૧૦
 રાયને મારો પતિને જગાડું, ઢંઢાળતાં નવિ જાગે ॥
 નાગ ડસ્યો પતિ મરણ ગયો તવ, ઉભય બ્રહ્મ થઈ ભાગી રા. શી. ૧૧
 નાઠી વનમાં ચોરે લુટી, ગુણકાને ઘેર વેચી ॥
 જાર પુરુષથી જારી રમતા, કર્મની વેલ મેં સીંચી રા. શી. ૧૨
 માધવ સુત કેશવપિતુ શોધે, જમી ગુણકાને ઘેર આવે ॥
 ધન દેખી જેમ દૂધ મંજરી, ગુણકાને મન ભાવે રા. શી. ૧૩
 ગુણકાએ નિજ મુજને સોંપ્યો, જાણ્યું ન મેં લલચાવ્યો ॥
 ધીક ધીક પુત્રથી જારી ખેત્રું, કર્મેનાય નચાવ્યો રા. શી. ૧૪
 જારી રમતા કાળ વિત્યો કંઈ, એક દીન કીધી મેં હાંસી ॥
 કયાંના વાસી કયાં જવાના, તવ તેણે અતથી પ્રકાશી રા. શી. ૧૫
 દ્રઢ મન રાખી વાત સુણી મેં, ગુજ્જ મેં રાખી મારી ॥
 પુત્રને કહે તમે દેશ સિધાવો, મેં દુનિયા વિસારી રા. શી. ૧૬
 પુત્રને વળાવી કહ્યું ગુણકાને, હાંહાં ધિક મુજ તુજને ॥

મહા પાતિકની શુદ્ધિ માટે, અગ્નિનું શરણ હો મુજને રા. શી. ૧૭
 સરિતા કાઠે મ્હે સળગાવી, અગ્નિ પ્રવેશ મેં કીધો ॥
 કર્મે નદીના પુરમાં તણાણી, અગ્નિએ લોગ ન લીધો રા. શી. ૧૮
 જલમાં તણાણી કાઠે આવી, આહેરે જીવતી કાઢી ॥
 મુજ પાપણીને સંધરી ન નદીએ, આહેરે કરી ભરવાડી રા. શી. ૧૯
 તે ભરવાડણુ દહીં દૂધ લઈ, હું વેચવા પુરમાં પેઠી ॥
 મજ છુટયો કોલાહલ સુણીને, પાણીયારીને હું નાઠી રા. શી. ૨૦
 પાણીયારીનું ફૂટયું બેડું, ધુસકે રોવા લાગી ॥
 દહીં દૂધની મટુકી મમ કુટી, હું તો હસવા લાગી રા. શી. ૨૧
 હસવાનું કારણ તે પુછયું, વીરા અથ ઇતિ કીધું ॥
 કેને જોડિ' ને કેને રોડિ' હું, દૈવે દુઃખ મને દીધું રા. શી. ૨૨
 મહીયારીની દુઃખની કહાણી, સુણી મૂર્છા થઈ દીજ ને ॥
 મૂર્છા વળી તવ હાંહાં ઉચરે, દિજ કહે ધિક ધિક મુજને રા. શી. ૨૩
 મા દીકરો બેઠે પસ્તાવો કરતાં, જ્ઞાની ગુરૂને મળીયા,
 ગુરૂની દીક્ષા શિક્ષા પાળી, ભવતા ફેરા ટળીયા રા. શી. ૨૪
 એક ભવે ભવ બાજી રમતાં, ઉલટ સુલટ પડે પાસા ॥
 નાના વિધ ભવોભવ સાંકળચક્ર, બેલે કર્મ તમાસા રાજ શી. ૨૫

**દીવાળીના પ્રસંગે દાડમાં દેવતા ને
 પૈસામાં પાણી.**

(સુલ ચતુર મુનય પરનારીશું પ્રીત કણુ નવ કીજીએ.)

કેવો આ ચાલ, લક્ષ્મીમાં હાથેથી લાલ મુકાય છે;

સમજી નરનાર, પરદેશી પૈસાને ધસઠી બય છે.
 વગડો વેઠી ધંધો કરતાં, મહા કષ્ટ સહી નાણું રણતાં;
 લાહો મુકવામાં નથી ઠરતાં, કેવો આ ચાલ. ૧
 લક્ષ્મી હાથને દાડ લેવો, સળગાવે છે જંતુ તેઓ;
 જમ કે જન શું તેને કહેવો, કેવો આ ચાલ. ૨
 મળશે શું એથી લાભ કશે, હાથેથી હિંદ દુઃખી કરશે;
 ના કામ કદી એ આદરશે, કેવો આ ચાલ. ૩
 દાના જન શીખ ઉરે ધરશે, આ કાર્ય કદી નહિ આદરશે;
 સજ્જન મહા પાપ ગણી ઠરશે, કેવો આ ચાલ. ૪
 પાણી પૈસાનું થાય ઘણું, પણ લે બમાણું તમાણું,
 લવલેશ નથી જોતાં જમાણું, કેવો આ ચાલ. ૫
 ખોસ્સા પર કાતર નવ ધરીએ, કુચાલ કુજેથી પરહરીએ;
 વ્યાખ્યાન શુરૂ કહે તે કરીએ, કેવો આ ચાલ. ૬
 લાખોના છે ઢીલા લમણા, ધંધાવિણ ધનના છે શમણાં;
 અન્ન વિણ જમતાં નીજ બાઈ ધણાં, કેવો આ ચાલ. ૭
 મીઠી વસ્તુ મળતી સારી, તે લાવી કરએ દીવાળી;
 દાડ મુકે છે ઘર બાળી, કેવો આ ચાલ. ૮
 વ્યાખ્યાન તણી વાણી સારી, કેશવ કૃત શુભ ગહુલી ગાઈ;
 નવ હાથે નવ મુકે બાઈ, કેવો આ ચાલ. ૯

ઉપદેશી સજ્જાચ.

હાંરે ભાઈ વાર ન કોઈથી થાય રે, કાયા ગઢ ઘેયો;		
એનો જીવ એકીલો જાય રે.	કાયા.	એ ટેક-
સગાં વહાલાં સર્વે વીંટીને બેઠાં, (૨)		
પુંમડે પાણીડા ટોવે રે;	કાયા૦	૧
પીતા રૂવે રે એની પરણી રૂવે; (૨)		
એના પોંચા પકડીને રોવે માત રે.	કાયા૦	૨
બેટો રૂવે રે એની બેટી રે રૂવે, (૨)		
એના બંધવથી દુઃખ ન લેવાય રે.	કાયા૦	૩
સગા વહાલાં સર્વે વીંટીને બેઠાં, (૨)		
પછે હંસ એકલો જાય રે.	કાયા૦	૪
ચકલા સુધી રે એને સર્વે વોળાવે, (૨)		
પછી પ્રીત પલકમાં તોડી રે.	કાયા૦	૫
બારમું તેરમું ને માસ છમાસી, (૨)		
એની વરસી કોઈ ન સંભાળે રે,	કાયા૦	૬
એવું જાણીને જે કોઈ જૈન ધર્મે કરશે, (૨)		
એનો મુક્તિમાં થાશે વાસ રે.	કાયા૦	૭
સંવત અઢાર ને વરસ સત્તાવીશ, (૨)		
બે કર બેડી ઋષી કહે ભગવાન રે,	કાયા૦	૮

નરનારીને ઉપદેશ.

(રામ—દાવણી. મુજ ઉપર ગુજરી.)

- અતિ પાપ ભર્યો સંસાર, દુખનો ઠરિયો,
જોટો દુનિયાનો ખેલ દોષનો ભરિયો;
માયાની જોટી જાળ, પાપ દેનારી,
ધિક્કાર દુષ્ટ સંસાર, ગણો નરનારી. ૧
- ક્ષણ ક્ષણમાં અગણિત દોષ થાય છે અંગે;
માથે લેવી જાળ સગાની સંગે;
બાજીગર કેરો ખેલ જીઓ ઉર ધારી,
ધિક્કાર દુષ્ટ સંસાર ગણો નરનારી. ૨
- ધિક્ક સગા સંબંધી સર્વ ધિક્ક સગાઈ,
ધિક્ક પત્નિ ને પરિવાર અતિ દુઃખદાઈ;
ધિક્ક દેહ બક્ષિત વિના પાપ રૂપ અતિ ભારી,
ધિક્કાર દુષ્ટ સંસાર ગણો નરનારી. ૩
- જે જન્મ પામીને ધર્મ કરે નહિં ભાવે,
ધિક્કાર તેહી નરનાર નરકમેં જાવે;
ધિક્ક સ્વપ્ન જેવો સંસાર જાળ દુઃખીયારી,
ધિક્કાર દુષ્ટ સંસાર ગણો નર નારી. ૪
- ધિક્ક શાસ્ત્ર સૌ કહે વિશ્વને નિત્યે,
શું મોહી રહ્યા તેમાં મીત્ર તમે બહુ ચીત્તે;
મુનિ માણેકચંદ્રની શીખ લીયો ઉર ધારી,
ધિક્કાર દુષ્ટ સંસાર ગણો નરનારી. ૫

ચેતનને શિખામણુ.

(રાગ-પુનમ ચાંદની.)

સજ્જનો ચેતો ચેતો અવસર રૂઠો બાય છે રે,
પીતા બાણે પુત્ર મારો મોટો થાય;
પણ તે જૂલ ઘણી આવરદા ઝોછી થાય છે રે. ટેક.

સાખી—બાળપણ બુદ્ધિ વિના, જુવાનીમાં ગુમાન;
ઘડપણ આબું દોહલું, કાયાનું નહિં ભાન.
મોશમ ત્રણે રૂડી ચાલી ગઈ તુજ હાથથી રે,
ખોટા ખેલાના કાઢી કીધો નહીં સત્કાર. સજ્જનો. ૧

સાખી—ધમણ ધમતી રહી ગઈ, બુઝી ગયો અંગાર;
ઝેરણ ટકોરો લઈ રહી, ઉઠી ગયો લુહાર.
ધમણ ચાલુ છે ત્યાં કર બધો વિચાર તું રે,
ઘડને હૃદયમાં રૂડા ઘાટ. સજ્જનો. ૨

સાખી—હંસગતી હાથે કરી, ગુમાવો નહીં ભાઈ;
મોતી ચરવા મૂકીને, કાદવમાં મન બાય.
વારે વારે હંસગતી હાથે નહિં આવશે રે,
માટે સમજ સમરો ચિત્તે શ્રી અરિહંત, સજ્જનો. ૩

સંસાર અસાર વિષે.

(રાગ-સાધી લાલી લાલીરે મહારાણી.)

બાણી બાણી બાણી રે,
મેં તો જૂઠી જગત સેત બાણી. ટેક.

જોખન તારૂં જરૂર જવાતું (૨),	
થશે બધું ધુળધાણી રે,	મેંતો. ૧.
સર્વેને એક રીત જાતું અચાનક (૨),	
હોય રાબડે બહો રાણી રે,	મેંતો. ૨
પરણ્યાને દીન પાંચ થયા ત્યાં તો (૨)	
ઓચિંતાની રંડાણી રે.	મેંતો. ૩
એક ઘેર રૂડા ગીત ગવાયે (૨),	
ખીજે કાણુ મંડાણી રે,	મેંતો. ૪
જેહ સ્થળે સ્ત્રીઓ મંગળ ગાતી (૨),	
ત્યાં પીટણીઓ પીટાણી રે.	મેંતો. ૫
લક્ષ્મીવંત તું હશે કદી તો (૨),	
કરશે તુને તાણા તાણી રે,	મેંતો. ૬
કર્મ કંઠણથી તું નિર્ધન બનીયો (૨),	
પાશેર ન પાશે કોઇ પાણી રે,	મેંતો. ૭
છતે બળે બળહીન બનીયો (૨),	
અજ્ઞાનની એ એ'ધાણી રે,	મેંતો. ૮
અનંત જ્ઞાની એવા આતમ ઉપર (૨),	
કર્મની છાલ છવાણી રે.	મેંતો. ૯
બણ્યા છતાં જોતો નથી જરીએ (૨),	
કરવી કેટલી કહાણી રે.	મેંતો. ૧૦
સંત શિષ્ય કહે મુજને લાગે (૨)	
વાલી તે વીરજની વાણી રે,	મેંતો. ૧૧

જગતની જુઠી માયા વિષે.

(રાગ-આશા ગોડી.)

જુઠી જગતની માયા, અહો બંધુ જુઠી જગતની માયા, ટેક.
 જે પર તું નિત્ય પ્રેમ ધરે છે, પણ નહીં એ તુજ માયા અં
 રાક્ષસી કેરું રૂપ લઈને, ચૂસે છે તારો કાયા, અં
 રાગ દેખાડી અંધ કરે છે, પણ છે વાદળ છાયા અં
 ઈંદ્રજાળ કરીને તુજને ફસાવે, ભૂડ્યા સુરી નર રાયા, અં
 સગાં કુટુંબ સહુ સ્વારથે તારા, પણ નહીં અંતે સખાયા અં
 ચીહુ ગતિમાંહિ જીવ ભમે છે, વેશ ધરે જયું ભવાયા, અં
 જાવું એકીલું દેહ છોડીને, આવે કર્મ કમાયા. અં
 પાપ બાંધીને કર્મ કરો પણ, કામ ન આવે માયા; અં
 ધામ ધરા ધન ધુળ ગણી તું, ભજ લય હર જનરાયા, અં
 રત્ન કહે તું સમજ કરીને. બાંધ ધર્મના પાયા. અં

સોરીયાને શિખામણ.

(છપો.)

સદ્ગો શત્રુ જાણ, જરૂર જન લાજ ગુમાવે,
 આપે કષ્ટ અપાર કૂળમાં આગ લગાવે.
 ટળે ત્વરાથી ધન, અને પરમેશ્વર રૂઠે,
 જીવન કરોડે ભસ્મ, બોલતાં શીખે જુઠે.
 સદૃશી વહેવાર સુખ, પળમાં વીણસી જાય છે,
 સદ્ગના કરનાર સહુ, અંતે દુખીયા થાય છે.

(રાગ-ચાખખાનો)

ખરેખર સ્વાદ છે ખારો રે, સદામાં સુખ નધારો રે, ટેક.

કુળ કલંકીત થાયછે તેથી, જાય છે જથ જરૂર;

વાય છે વાયરો જે જન ને તે, ખાય ખતા ભરપુર

આવે ના દુઃખનો આરો રે. સદામાં. ૧

કાયા કસ્યા વિષ્ણુ નાણું કમાવે, મુરખ જાણે મનમાંય.

અછડ વસ્ત્રો પહેરીને ફછડ, જોટાનાં પાટીયે જાય;

મળે જ્યાં સંગ નઠારો રે. સદામાં ૨

ખાધા દીધા કહી પાડે ખરાડા, નાચે કુદે મકલાય.

તાર આવ્યો ને ભાવ જાણ્યો કે, તાર ચડે છે ત્યાંય;

હારેલા ધુજે હજારો રે, સદામાં. ૩

દેવું દેવાને નાણું ના હોય, તો હડકાયા થાય.

મુખ વીર કાંઈ માગે ઉછીનું, આમથી તેમ ચડાય;

આવે ભીખ માગવા વારો રે. સદામાં. ૪

ભાવતા ભોજન જે જમતારે, માગતાં ઘેર ઘેર.

તોયે ન પુરું પેટ ભરાયે, હાલ થયા તે પેર;

વહે આંસુ આંખીયારા રે. સદામાં. ૫

લાખોના લેખાં જે ઘેર થાતા, તે નર પડયા પાય,

શેર મીઠું ના નામે લખાતું, જ્યાં ત્યાં હડધુત થાય;

પડે પુરા ફીટકારો રે. સદામાં. ૬

સદો સહુ જનને દુઃખહાઇ, ખટો છે સ્વાદ અથાગ;

બટ્ટો લગાડે બાપના નામને, કટ્ટો એ કાળો નાગ,
માટે મમ વીર વિચારો રે.

સદ્દામાં. ૭

શ્રાવકને શિખામણ.

(રાગ—કેરબો.)

શું સુકૃત કીધું સાર, તું તો શ્રાવકનો અવતાર,
જીવડા જીનજીને સંભાર, નહિતો નરકમાં જનાર;
આ નરકમાં જનાર, ત્યાં તો ખાશો જમના માર. શું ૦ ૧
આપ બડાઈ કરીને અતિશે, મોટો થઈને માણ્યો;
શ્રાવકપણું તો સમજ્યો નહીં, ને હડક હુલ્લો તાણ્યો. શું ૦ ૨
હાલ ચાલને હોકો પીવા, તલપ તમાકુ કેરી,
ચલમ ચીપીયો હાથમાં ઝાલી, નેહ ને પુકતો તાણી. શું ૦ ૩
ખાઈ પીને સુતો ખાટલે, ફડકડ હુકો તાણ્યો;
ઝાલા ખાતા ઢળી પડ્યો, હુલ્લો લીંતે મૂક્યો. શું ૦ ૪
કીડી મકોડી કરોંજીયાને, મચ્છર તણો નહિં પાર;
તડ તડ તુટે ધાણી કુટે, અગ્નિમાં પેકાર, શું ૦ ૫
પોતાના એ પ્યારા બચ્ચાને, પ્રીત કરીને પાળે;
અવાચક જીવોને આગ લગાડી, અડધી રાત્રે બાળે. શું ૦ ૬
અવાચક જીવોને આગ લગાડી, દીધું ભારે દુઃખ;
દુઃખીયા જીવોની દયા ન બાળી, કયાંથી પામે સુખ. શું ૦ ૭
પુરવ પુન્યે પામ્યા તમે, ઉંચ કુળ અવતાર;

હોકો બીડી અફીણ તમાકુ, છોકો ઘો નરનાર. શું ૮
 કોઈ કીતાબે કહ્યો ન હોકો, હીંદુ મુસલમાન;
 કરમ ધર્મની ખબર ન જાણી, ખોઈ બેઠો ઇમાન. શું ૯
 આ અવસર એવો નહીં આવે, ફરીને વારંવાર;
 માની લ્યો પંડિત સુંઠરલાલનું, ઉતરવા ભવપાર. શું ૧૦

નડારી પ્રકૃતિ વિષે.

(રાગ—સુરખે નાર કુમારજી આણી.)

સુધરી કમળ બને સારી, જેની પડી પ્રકૃતિ તઠારી. ટેક.
 મુખેથી મોર જેમ મીઠું બોલે, કેડે તે રાખે કટારી;
 કંથવાને દેખી કણ્ણા બતાવે, માણસને નાંખે મારી, સું ૧
 તોણાને ત્રાજવા તરકટ ભરેલાં, માપમાં મેળ ન લગારી;
 જીહ્વું તો જીભની સાથે જડેલું, સાચાને મેલ્યું સુવારી. સું ૨
 ધર્મના કામમાં ધાંધલ મચાવે, ખરચ્યાની વાત લાગે ખારી;
 પરમાર્થે તો પાપ લાગે પણ, સ્વાર્થે નાંખે સંહારી. સું ૩
 પુરવ પુન્ય પર પાણી ફેરાવી, પાપમાં કીધી પથારી;
 ઉંઘા ચીના કરી આયુષ્ય ખોવા, વિવેક મેલ્યો વિસારી. સું ૪
 કંઈપણને મારી કુવાડો, વીખની વેલડી વધારી;
 જૈનનાં કુળમાં જન્મ ધર્યો પણ, ધર્મની રીત ન ધારી. સું ૫
 ભકિતનો પાઠ તો ભૂલી ગયો, ને ઇર્ષાને અંગમાં ઉતારી;
 સંત જનોનો છોકો સમાગમ, કુડાની કાઠે કચારી. સું ૬

સમજણુ વિના તો જાંધે સામાયક, પહીકમણું બોલે ચોકસી,
 પોપો સજે પણુ રાપો તજે નહિં, વાતુ ન છોડે વીકસી. સુ૦ ૭
 સંતનો રોવક સરલ હશે તે, સમજીને લેશે સુધારી;
 વાયા ન રે'શે વીર પ્રભુના તે, હોંશથી રહેશે હારી. સુ૦ ૮

શ્રી મહાવીર જન્મકલ્યાણિકની ગહુલી.

(“ પ્રવચનની પ્રભાવના નિત્ય કરાયે ”—એટલી.)

વીર કુંવરની વાતલી કેને કહીયે, હારે કેને કહીયે રે કેને કહીયે;
 નવિ મંદિર ખેલી રહીયે, હારે મુકુમાળ શરીર. વીર૦ ૧
 બાળપણથી લાડકો નૃપ ભાવ્યો, હારે મળી ચે:સઠ ઇંદ્રે મલ્હાવ્યો;
 ઇંદ્રાણી મળી હુલરાવ્યો, હારે ગયો રમવા કાજ. વીર૦ ૨
 છોડે ઉછાંછળાં લોકના કેમ રહિયે, હારે એની માવડીને શું કહીએ;
 કહિયે તો અદેખાં થઈયે, હારે નાશી આવ્યાં બાળ. વીર૦ ૩
 આમલી કીડા વસે વિંટાણો, હારે મોટો ભોરિંગ રાખ ભરાણો;
 વીર હાથે અલીને તાણ્યો, હારે કાલી નાંખ્યો દૂર. વીર૦ ૪
 રૂપ પિશાચનું દેવતા કરી ચાલ્યો, હારે મુજ પુત્રને લેઈ ઉછાળ્યો;
 વીર મુષ્ટિ પ્રહારે વળીયો, હારે સાંભળીયે એમ. વીર૦ ૫
 ત્રિસલા માતા મોજમાં એમ કહેલી, હારે સખીઓને આલ ભા દેલી;
 ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુ નામજ લેલી, હારે તેડાવે બાલ. વીર૦ ૬
 વાટ ભેવંતા વીરજી ઘેર આવ્યા, હારે માતા ત્રિસલાએ નવસંભ્યા;
 બોળે બેસાડી હુલરાવ્યાં, હારે આલિંગન દેત. વીર૦ ૭

યોગન વચ પ્રભુ પામતાં પરણાવે, હારે યહી સંજમશું દીલ લાવે;
 ઉપસર્ગની ફેજ હઠાવે, હારે લીધું કેવળનાણુ. વીર૦ ૮
 કર્મ સૂઠન તપ ભાંખ્યું ભનરાજે, હારે ત્રણ લોકની ઠકુરાઈ છાજે;
 ભકિત પૂજ કહી શિવ કાજે, હારે ભવીને ઉપગાર. વીર૦ ૯
 શાતા અશાતા વેદની ક્ષય કીધું, હારે આપે અક્ષય પદ લીધું;
 શુભ વીરનું કારજ સીધું, હારે ભાંગે સાદિ અનંત. વીર૦ ૧૦

ચારતીર્થની અશાતના નહિ કરવાવિષે.

(રાગ “ વિરકુંવરની વાતડી કેને કહીયે. ”)

તીર્થની અશાતના નવિ કરિયે, હારે નવિ કરિયેરું નવિકરિયે;
 નવિકરિયે તો શીવ ગતિ વરિયે, હારે કરિયેતો દુર ગતિ પડીયે. તી.
 ભગવતી સતક વીસમે ભાંખે વીર, હારે તિરથ કહિયે સુખની લીર;
 હારે ભવ સમુદ્ર તોગણુ તીર, હારે તેનાં ચરચુ સેવો નીત્યમેવ. તી.
 પહેલું તિરથ સાધુજી મુખ કરિયા, હારે કહિયે મન ગુણના દરિયા;
 હારે મુનિ દેશ ત્રિદેશ ત્રિચરિયા, હારે એતો પર ઉપકારને દાજ તી.
 ગુણ સત્યાવિસ સાધુના સુખકારિ, હારે મોટા પાંચે મહાવ્રત ધારી;
 હારે તપકિરીયા કરે ક્રોધ ટાળી, હારે મુનિ ક્ષમા અડગ લહી સુર. તી.
 અભયદાન દાતા પ્રતિપાલ, હારે માનમોહ પ્રમાદને વાર;
 હારે વરસે વાણી અમેઘ ધાર, હારે ભવ પ્રાણીને હિતકાર. તી.
 બીજું તિરથ સાધવી ગુણુ ધરતી, હારે તપ બાહ્ય અભ્યંતર દરતી;
 હારે મુખ પહેલા તિરથના વરતી, હારે શીવરમણી વરવરસને કાજ. તી.
 ત્રીજું તિરથ સાબળો ગડ વારિ, હારે આરે આવડનાં વ્રત ધારી,

હારે પ્રતિ લાભે આહાર સુખકારી, હારે કામુક ચક્રે પ્રકારનું ધન. તી.
 મનોર્થ ત્રણ ધરે આવક તેમ, હારે ત્રીજે ઢાણે કહ્યું વીરે જેમ;
 નવ તત્ત્વ ધર્મા હયે હેમ, જેથી સમકીતમાં નહિ સંક. તી.
 દેવ ચળાવ્યા નવિ ચક્ષે સુખકારી, હારે એકવિસ આવકના ગુણ ભારી;
 હારે નીત્ય જાપ જપે ધર્મ ધારી, હારે જેથી તુટે કર્મની જાળ તી.
 ચોથું તીરથ શ્રાવીકા ભવી પેખ, હારે કહીયે સમકિત સીયત્તની રેખ;
 હારે આગમ શ્રાવીકાના ગુણ દેખ, હારે લાભે ચોથા તીરથમાં તેમ. તી.
 તીરથ ચારે જપો નિત્ય જાપ, હારે જેથી જાપ પુર્વના પાપ;
 હારે આતમ સુખ પ્રગટે આપ, હારે ભવી તીરથ ગુણ નીધાન. તી.
 નંદી સૂત્રમાં ઉપમા સંધને પ્રાણી, હારે સમુદ્ર આદે સાતે વખાણી;
 હારે શશિ રવિ મહિષર જાણી, હારે રથ ચક્ર એ સાત. તી.
 ઓગણીસે એકતાલીસ આસો માસ, હારે વદતાણકાંવ રહ્યા ચોમાસ;
 હારે મુનિ મંગળજી કહે ઊદાસ, હારે બણતા સુણતા કોડ કન્યાચુ. તી.

સંવત્સરી ક્ષમાપના.

વીર હાદાનાં વચનો તણા, અવળા કીધા મેં અર્થ;
 યુક્તિ કરી મન વાળીયું, વચ કીધી વ્યર્થ. તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડં ૧
 સાધુએ શિક્ષા દીધી ઘણી, ત્રણસેં સાઠે દિન;
 પશુ હું વળા પાટ્યર બન્યો, થયો કાંઈ નવ ભિન્ન. તે મુજ. ૨.
 નામે કૃત્ત આવક રહ્યો, કામા સાવજ ધુંસ;
 દીકરીનો લીધો દોકડો, તેણે પરણ્યો થઈ ખુશ-તે મુજ. ૩.
 ગાય ગધેડથી ગયો, તિર્યચથી પશુ બેજ;

એકેન્દ્રિય સમ થઈ રહ્યો, આ શું જૈન વિવેક. તે મુજ. ૪
 આવી અપાસરે માનમાં, કીધી ઠેલાઠેલ;
 સમતા ઉડાડી સર્વની, ઉલટો કીધો મેલ. તે મુજ. ૫
 જૈન થયો પણ વશ પડ્યો, પાંચે ઇંદ્રિયે હાથ;
 તજવાનું તે મેં આદર્યું, આલે નાખી બાથ. તે મુજ. ૬
 ધર્મનો મર્મ જાણ્યા વિના, નિંદા કીધી અપાર;
 પરધર્મની ટાપટીપમાં, મોઢ્યો વાર હજાર. તે મુજ. ૭
 શ્રદ્ધા વિના તપ વ્રત કર્યો, લાડુ લેવા ઇનામ;
 જશ મોટઈમાં મરી રહ્યો, જોયું મોક્ષ ઇનામ. તે મુજ. ૮
 મારે મમતે કળ્યા વધ્યા, ઘર સંઘની માંચ;
 નિર્જીવ વાતને કારણે, લેલ પાડ્યા જ્યાં ત્યાં. તે મુજ. ૯
 આવકનો ભવ લોગવું, કોઈ પૂર્વનાં પુણ્ય;
 પણ મેં ફર્જ તણું કદી, ઉતાર્યું નવ ઝગડુ. તે મુજ. ૧૦
 ‘પુત્ર’ થઈ નવ સાચવ્યો, માત તાત વિવેક;
 નારી લઈ નોખો થયો, દીધાં દુખ અનેક. તે મુજ. ૧૧
 ‘ભાત’ થઈ મેં રોપીયાં, કલેશ દ્રેષનાં ખીજ;
 બંધુમાં છેટાં પડાવીયાં, શર્મે સમજ્યો નહીંજ. તે મુજ. ૧૨
 ‘નાથ’ થઈ નિર્લજ પણે, માર્યો નારીને માર;
 શાન્તપણે શિખવ્યો નહો, ધર્મોધર્મ વિચાર. તે મુજ. ૧૩
 ‘બાપ’ બન્યો પણ બાળની, લીધી નવ સંભાળ;
 ધર્મ વિદ્યાના દાન વિણ, રાખ્યો બાળને બાળ. તે મુજ. ૧૪

'સસરે થઇ મેં પાપીએ, વહુની હુંડી લાજ;
 ધોળામાં નાખી ધુળ મેં, બર્યો પાપનો બાર. તે મુજ. ૧૫
 'નોકર' નિમકહરામ મેં, લીધી લાંચ હરામ;
 શેઠનું કાઢ્યું સુડ મેં, ધર્યું મહાજન નામ. તે મુજ. ૧૬
 'દેશી' બની નવ, દેશનું કીધું કાંઇ કદ્યાણુ;
 દેશના દુશ્મનથી મળ્યો, સ્વાથેં અંધ અજાણુ. તે મુજ. ૧૭
 દ્રોહી બની દેશ રાજની, બાણ બગાડી સર્વ;
 રાંક પ્રજા રખડાવી ને, ઉલટું સમજાવ્યું સર્વ. તે મુજ. ૧૮
 લવ મુજ સ્વારથ કારણે, રાજ રૈયત મધ્ય;
 લોહ પડાવ્યો છુંડપ લઇ, મળશે નરક સદ્ય. તે મુજ. ૧૯
 'શિખ' બન્યો ગુરુરાજથી, કીધાં ગર્વ ગુમાન;
 શિખ ન જ્ઞાન શ્રવણે સુણ્યાં, રહ્યો છેક અજ્ઞાન; તે મુજ. ૨૦
 આંખધકી મેં કોઇ દીન, ન કર્યું ગુરુદર્શન;
 વાંચ્યું ન સૂત્ર કે શાસ્ત્ર કાંઇ, પ્રિયામાંહી પ્રસન્ન. તે મુજ. ૨૧
 મન હઇ કથણી સુણી; પ્યારા પ્યારીનાં ગીત,
 શાસ્ત્ર કથા સુણતાં મને, ઉંધ આવી ખચીત. તે મુજ. ૨૨
 પ્રભુ રસને ચાખ્યો નહીં, રસનાથી કોઇ વાર;
 પ્રભુ કીર્તન ને સ્તવનમાં, સાચવણું મુખ દ્વાર. તે મુજ. ૨૩
 કુલ ગુલાબ અત્તર તણી, લીધી મ્હેં બહુ ગંધ;
 સંત ચરણની રજ તણી, નવ લીધી મુગંધ. તે મુજ. ૨૪
 કાયા કરી કુરબાન મેં, પરનારી પલંગ;

જપ તપ વ્રત નવ આહ્યાં, શેઁયે નવ સતસંગ. તે મુજ. ૨૫
 'વેપારી થઈ મેં' બહુ લખ્યાં, કુડાં નામાં ને લેખ;
 તોલાં માયાં ને તાજવાં, લજ્યે આવક લેખ. તે મુજ. ૨૬
 યોલું કંઈ ને ચાલુ કંઈ; કરી માલમાં લેખ;
 ચોર લકંગાને સાદા દઈ, આ શું જૈન વિવેક ! તે મુજ. ૨૭
 નિચ સંગે ચડી સ્વાથને, સાધ્યો મારી રાંક;
 નરક ટીકીટ લીધી હાથમાં, ખોયું નવટાંક નાક. તે મુજ. ૨૮
 હુકમ છતે ન બાંધી શક્યો, ધમં ધધાની પ્રાણ;
 રંક ગળે છરી વાપરી, કંઈક બાદ્યા કુચાલ. તે મુજ. ૨૯
 વેઠ ને વેરા વધારીયા, નાચ્યો નીચને હાથ;
 થોડા પૈસાને કારણે, ભરી નરકની બાથ. તે મુજ. ૩૦
 પગ પછ વાંકા ચાલીયા, અવળા ચલાવ્યા હાથ;
 અવળાઈમાં અથડાઈ મુઝો, અંગ અદારે વાંક. તે મુજ. ૩૧
 બાળપણુ ખોયું ખેલમાં, જોખન જોડ માંય;
 ઘડપણમાં ઠાઠો થયો, પછુ ચાલે ન કાય. તે મુજ. ૩૨
 સ્ત્રી કરતી'તો ધમંને, દેતી વિદ્યાદાન;
 કુચી હતી મુજ પાસ તે, અટકાવી કરી સાન. તે મુજ. ૩૩
 લોભી થઈ મેં નવ કયો, આવકનો ઉદ્ધાર;
 જૈનશાળા આદિ નિંદીને, ભયો પાપનો ભાર. તે મુજ. ૩૪
 આવિકા લાભના કામમાં, કયો રોષ અપાર;
 દેતાં દાન મેં વારીયાં; છુટું તે કેણી વાર. તે મુજ. ૩૫

દેખું નજરે દુઃખ પામતાં, મારાં બંધુ તિર્યચ;
 ચકિત છતાં મડાગાંઠ ધર્ષ, કાન દીધું ન રંચ. તે મુજ. ૩૬
 ધન મારું તો ધર્યું રહ્યું, નાબુત સાથ લગાર;
 તોય અટકાવ્યાં પારણાં, સંઘમાં કીધા ખાર. તે મુજ. ૩૭
 જુએ મરે મારા બંધુઓ, ધંધા વિણ લાચાર;
 નજરે નિરાંતે નિહાળીઆ, ડગ્યો નવ તલમાર. તે મુજ. ૩૮
 હું જમ્યે જગ સહ જમ્યું, મારે ધન સ્થાને સ્થાન;
 હું ઢાંક્યો જગ ઢાંકીયું, હું જ્ઞાનીથી જ્ઞાન. તે મુજ. ૩૯
 પેટી પટારા પૂરણુ ભર્યાં, ધન ધાને ચિકાર;
 પાછા વાળ્યા મુજ બંધુઓ, ઉલટો દઇ ધિક્કાર. તે મુજ. ૪૦
 છટકવા છળ કરીને કહું, અંતરાઇ બેગ;
 અંતરાઇ બિચારી શું કરે, મન મેલું એ રોગ. તે મુજ. ૪૧
 અપંગ અનાથ પશુ તણી, લોધી ન મેં સંભાળ;
 અપંગ પશુ રખવાળને, ઉલટી દીધી ગાળ. તે મુજ. ૪૨
 નરકખાના ધર આંગણે, ખાળકુંડી ને કુંડ;
 દુર્ગંધ દરદ વળી વંધ્યાં, ઝેરી જંતુના જુંડ. તે મુજ. ૪૩
 'જનની' બની જણવે સુરી, બાકી સમજી ન કાંચ;
 સંતાનો વણસી કરે, કુખ લજવી કમાઈ. તે મુજ. ૪૪
 'વહુ' બની મેં વર વશ કીધો, નખરે નચ્યો હમેશ;
 સાસુ સસરા સંતાપીઆ, ભજ્યો ડાકણ વેષ. તે મુજ. ૪૫
 'સાસુ' બની હું પાપણી, વહુને દીધી ગાળ;

ઘરની બનાવી વૈતરી, ન ગણી આપણી બાળ. તે મુજ. ૪૬
 પાણીછાણી ને રાંધણું, આદિ જે ઘર કાજ;
 વણુ જોયે જીવ જમાડીયા, વધ્યું રાગનું રાજ્ય. તે મુજ. ૪૭
 'સાધુ' થઈ પેટ કારણે, પાળ્યો નવ આચાર;
 બહેમે બધાને જોળવ્યા, હરોએ જોળ્યું નાવ. તે મુજ. ૪૮
 કીધો ન લવ ઉપદેશ શુભ, શ્રમ લઈ શાસ્ત્રાભ્યાસ;
 કાંકે મોં માથું મળે, બનતા સર્વે દાસ. તે મુજ. ૪૯
 'ગુરૂ' થઈ બેઠો હોંસે કરી; કોટે ઘંટીનું પડ;
 જ્ઞાન સમાધી નેવે મુકે, જુડ્યો જુડાવ્યા સર્વ. તે મુજ. ૫૦
 જંગલની બુદ્ધિ ગણી, દીધો દોકડો ખંત;
 અંધ શ્રદ્ધામાં ઉતરી ગયો, છતર્યા ભગવંત. તે મુજ. ૫૧
 પાપ કરૂં જાણી જોઈને, તેનો 'દોકડો' નો'ય;
 શિક્ષા મળે સરકારથી, ધર્મ દીવો કેમ હોય ? તે મુજ. ૫૨
 આજ પર્યુષણ તોય પણ, સંવત્સરી તોય;
 કોઈ દ્રોહ છાડું નહીં, છુટકારો શે હોય ? તે મુજ. ૫૩
 ભલે મોમાં અપવાસ હો, ભલે સામાયક સોય;
 ભલે પોપો પ્રતિક્રમણ હો, પણ મમત તો હોય-તે મુજ. ૫૪
 ભવ પુરો થવા આવીએ, રહ્યો પાછવો પહોર;
 તોય ન સમતા દીલમાં વસી, મમતા કરી ગઈ જોર. તે મુજ. ૫૫
 ગુરૂજી હું તો હવે ગજગણો, આળ્યો આશ્રયે આજ;
 કૈમળ કરો મુજ કાળજી, ઉગારો મહારાજ ! તે મુજ. ૫૬

ચાહે તો પાઓ જડીબુદ્ધિ, ચાહે ઘો વનવાસ;
 અંગ ઉપાંગ છે આપનાં, હું તો આપનો ખાસ. તે મુજ. ૫૭
 ‘મિચ્છામી દુક્કડ’ કે’તાં ગયાં, વધો મુજ અનેક;
 નાવી સરળતા મુજ અંગમાં, આ તો અચરજ છેક. તે મુજ. ૫૮
 અનુભવ કરી ઓ આતમા ! છોડ સઘળી કુટેવ;
 ધીરે ધીરે સૌ સાફ થશે, જિન દેવ ને સેવ-તે મુજ. ૫૯
 કસોજણ આખા વર્ષનું, રાખે જૈની ગર્થ;
 ઉડાડે આઠે દીનમાં, કરે અન્યમતિ અર્થ. તે મુજ. ૬૦
 દેખે મુણે તેવું કહે, એ પર ધરશે ન રોષ;
 કળ્યાં કઠાપા ઉખેળીએ, એમાં એનો શો દોષ ? તે મુજ. ૬૧
 કોમળ બને જો કાળજી, છુટે હાથથી ધન;
 વધરાનો થાય વિનાશ તો, પર્યુષણ ધન્ય ધન્ય. તે મુજ. ૬૨
 આવા અનર્થો થઈ ગયા, હવે ન કરે એક;
 તો તો પર્યુષણ પર્વ છે, નહિતર ‘પળોજણ’ છેક. તે મુજ. ૬૩
 ગાય શીખે ને સાંભળે, વતે રાખી વિવેક;
 પ્રાણુજીવન તો જાણશે, પ્રભુજી શ્રાવક ભોખ. તે મુજ. ૬૪

આત્માને શિખામણુ.

ચેત ! ચેત ! ! નર ચેત ! ! !

(દોહરા.)

પરલોકે સુખ પામવા, કર સારો સંકેત;	
હજી બાજી છે હાથમાં, ચેત ચેત નર ચેત.	૧
જોર કરીને જીતવું, ખરેખર રણ ખેત;	
દુશ્મન છે તુજ દેહમાં, ચેત ચેત નર ચેત.	૨
ગાફલ રહીશ ગમાર તું, ફેગટ થઈશ કજેત;	
હવે જરૂર હુશીયાર થઈ, ચેત ચેત નર ચેત.	૩
તન ધન તે તારા નથી, નથી પ્રિયા પરજોત;	
પાછળ સૌ રહેશે પડયાં, ચેત ચેત નર ચેત.	૪
પ્રાણ જશે જ્યાં પિંડથી, પિંડ ગણશે પ્રેત;	
માટીમાં માટી થશે, ચેત ચેત નર ચેત.	૫
રહ્યા ન રાણા રાજ્યા, સુરનર મુનિ સમેત;	
તુંતો તરણા તુલ્ય છે; ચેત ચેત નર ચેત.	૬
રજકણ તારા રખડશે, જેમ રખડતી રેત;	
પછી નર તન પામીશ કયાં, ચેત ચેત નર ચેત.	૭
માટે મનમાં સમજીને, વીચારીને કર વેત;	
કયાંથી આવ્યો કયાં જવું, ચેત ચેત નર ચેત.	૮
કાળા કેશ મટી ગયા, સર્વે બનિયા સ્વેત;	
જોખન જોર જતું રહ્યું, ચેત ચેત નર ચેત.	૯
શુભ શિખામણુ સમજ તો, પ્રભુ સાથે કર હેત;	
અંતે અવિચળ એજ છે, ચેત ચેત નર ચેત.	૧૦

તનપીંજર રૂપી શિખામણ.

(રાગ—આવરદા વ્યર્થ વીતાવી.)

પોપટ આરે પીંજર નહીં તારે,

અંતે ઉડી જાવું પરબારે.

પોપટ. ટેક-

છે પરનું પણ પરિચયથી તું, માની બેઠા માફ

ક્યાનો તું ક્યાનું એ પીંજર (૨)

એ સમજે તો સાફ.

પોપટ. ૧

માંસ રૂધીરમય અતિ દુરગંધી, નર્ક સમાન નહારે;

તું તેને કંચનમય માને (૨),

આવડું શું અંધારે.

પોપટ૦ ૨

બીજા જોયા એવું આ પણ, નામે કેવળ ન્યારે;

સર્વ પ્રકારે સાચવ તોપણ (૨)

આખર છે પડનારે.

પોપટ૦ ૩

સારાસાર વિચાર કરે તો, ભવસાગરનું બારે;

કેશવ હરી કારીગર તેનો (૨),

જીવ વિશ્વમાં સંભારે.

પોપટ૦ ૪

પુસ્તક મંગાવનારને સૂચના.

(ગુજરાતી લિપીમાં છાપેલાં)	(દેવનાગરી લિપીમાં છાપેલાં)
જૈન સમયમળા ભાગ ૧ થી.	મકરણ સંગ્રહ (૩૨ થોકડા)
ખાન્ને. ત્રીખે. ચોથો. દરેકના. રૂ. ૨-૦	રૂ. ૨) પાકા પુંડાના ૨-૪
શ્રી કિષકેશ સાગર. ૨-૮	ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર ૬-૮
તીર્થંકર ચરિત્ર (સચિત્ર) ૨-૮	આચારંગ સુત્ર ૪-૦
જૈન સુમોધ કથા સંગ્રહ ૧-૪	દસવૈકાલીક સુત્ર ૨-૪
શ્રી નરચંદ્ર જૈન જ્યોતિષ ૧-૮	બૃહતકલ્પ (હેદસુત્ર) ૧-૪
સુમંગલાંગ સૂત્ર ભાષાંતર ૧-૦	જૈન પાઠમાળા ૦-૧૨
જૈન તત્ત્વશાધક મંથ ૧-૦	જૈન સ્તુતિ (આવૃત્તિ ૭મી) ૦-૯
સદુપદેશ માળા. ૦-૮	ઉત્તરાધ્યયનસુત્ર મુદ્રપાઠ ૦-૮
અંતીદાસિકનોંધ (જૈન ઇતિહાસ) ૦-૬	રામરાસ (કેશગાજીકૃત) ૨-૦
સામાયક પ્રતિક્રમણ અર્થસહીત ૦-૬	વૈરાગ્યશતક ભાષાંતર, ૧-
મુનિપત્ની ચરિત્ર. ૦-૬	ધર્મતત્ત્વ સંગ્રહ. ૧-
જૈન સ્તુતી (હંદ સંગ્રહ) ૦-૪	સામાયક પ્રતિક્રમણ, ૦-
નિત્ય નિયમ પોથી. ૦-૩	નિત્ય નીયમ પોથી. ૦-
આવકની આલોચણા ૦-૨	બૃહદાલોચણા ૦-
મોહજીત રાખતો; રાસ ૦-૨	જૈનવૃત્ત શિક્ષાપત્રી ૦-૨
સમક્રિતસાર ૦-૧૨	
ધર્મસાર ૦-૧૨	

ઉપર લખેલાં પુસ્તકો વિગેરે તમામ જાતનાં જૈન ધર્મના, તેમજ વર્તાવો નોવેલો. વિગેરે પુસ્તકો અમારે ત્યાંથી મળશે. સવિસ્તર લીસ્ટ જુદું છાપાયેલ છે. નીચેના શીરનામે પણ લખવા તરફી ભેવી.

ત્રીલોકવનદાસ ડગનાથદાસ શાહ.

આજ્ઞા શેઠના કુવાનીપોળ.—અમદાવાદ.

